

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 22. V aastakäik

15. novembril 1930.

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad.	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas . .	" 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 " . . .	" 22.00
Välismaale . .	" 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 " . . .	" 12.00
Poolaastas . .	" 3.00	12—2 p. l.		Kaanekülgedel—kokkulepeel

SISU: Meie maksuvõtmise kord ja maksukohus. Kriisi põhjusi meie tööstuses. Milliks vajame uut äriamatute seadust. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Äride-register. Abieluvaranduse lahutamise lepinguid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Toiduainete turg. Vähsbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Meie maksuvõtmise kord ja maksukohus.

Vannutatud advokaat A. Kann.

1. Jaoskonnakomiteed, maksudevalitsus ja peakomiteed maksumääraja ja õigusmõistja osas.

Otsemaksudest on meil praegu tähtsamad: äri- ja tulumaks. Mõlemad makse määravad meil jaoskonnakomiteed, kes koosnevad maksnike esindajaist ja keda juhivad maksuinspektor või tema abi. Maksumääramise käik on ärimaksu suhtes järgmine: maksuinspektor või ta abi kogub andmeid üksikute äriühikute ja üksikute maksnike suhtes. Andmeid saadakse raudteelt, tollilt, ekspeditsioonärnidelt, riigiasutisilt j. m. Maksnikud ise esiladvavad andmeid oma eelmise aasta tegevuse kohta, muuseas andmed läbikäigu ja soovikorral ka kasu kohta. Need andmed vaadatakse läbi maksuinspektori või ta abi poolt, võrreldakse eelmise aasta maksutoimetuse andmetega ja pannakse siis ette jaoskonnakomiteedele otsustamiseks.

Läbikäigu kui ka kasu kindeldamine sünnib kahesuguses korras: ärimaksuseaduse § 550 järgi, kui maksnikud esitavad äriaraamatud, või § 551 korras, kui maksnikud ei soovi esildada äriaraamatuid „tõeliku“ kasu kindeldamiseks.

Maksustamine äriaraamatute järgi eeldab muidugi, et need vastaksid kaubandusseaduse nõuetele (§§ 669, 670 j. t.), kusjuures silmas peetakse roh-

kearvulist vene sen. seaduse tõlgendamist. Ka riigikohus on juba raamatute tunnustamise küsimises küllalt seletusi annud. Siin, kui raamatud tunnustatakse vastuvõetavaks maksustamiseks, määratakse kindlaks tõeliselt saadud kasu. Sealjuures aga võivad tekkida küsimused, kuid võrd tuleb arvestada ärikuludega. Need pole igakord maksuametkonnale vastuvõetavad. Jaoskonnakomiteele pannakse siin peale raske ülesanne orienteeruda mitmesuguseis raamatupidamise ja maksuseadusisse puutuvais küsimusis.

§ 551 järgi aga määrab jaoskonnakomitee kindlaks kasu mitte raamatute, vaid kogutud andmete ja hinnangu alusel. Kui läbikäik kindeldatud, siis peab jaoskonnakomitee kindlaks määrama iga üksiku ettevõtte kasu kroonu klassifikatsiooni tabeli järele. See nõuab jällegi komitee liikmetelt asjatundmist ja seisukoha võtmist üksikute ettevõtete kasude suhtes, kaalumist, kas ei tule kohaldada suuremat või alamat kasuprotsenti (§ 553), eriti tuleb läbikäike spetsifitseerida, et siis õieti kohaldada mitmesuguseid kasuprotsente, nagu seda lubab klassifikatsiooni-tabel.

Tulumaksu suhtes on maksumääramise kord analoogiline ärimaksule, olgugi, et tulumaksukomitee liikmetelt ei nõuta nii suuri kogemusi

raamatupidamise küsimusis, ei ole vaja vahetult tunda klassifikatsiooni-tabelit ect. Kaupjas- ja töösturkonna tulumaksustamisel ei arvestata aga igakord võlaprotsentidega. Arusaadav on, et võlaprotsentide arvestamine võib äratada kahtlust, kui kasu on vastu võetud ärraamatute järgi. Siis võib juhtuda, et need juba on arvestatud. Kuid juhtudel, kui kasu on kindlaks määratud keskmise kasuprotsendi alusel, peavad võlaprotsendid arvestatama. Ainult üks juhtum oleks, kus need võiksid jääda arvestamata. Nimelt, kui tulumaksu suhtes on korraldatud ärimaksukasu ja viimane on võlaprotsentide tõttu juba alandatud, sest kahekordselt ei saa arvestada neisamu protsente (kord äri- ja teinekord tulumaksu-kasu juures). Siin tuleb muidugi kaaluda ja seisukohta võtta, kui võrd on võimalik arvestada võlaprotsente, mis keeruleine asi...

Tulumaksu võtmise juures võiks veel nime-tada valla- ja alevivalitsuse hindamiskomisjone. Need asutised on õigupoolest pärit okupatsioonijärgust. Kuid need komisjonid, kus on esindatud kohalikud inimesed, on ja võivad kasulikud olla, sest need peavad tundma kohapealseid olusid paremini, kui jaoskonnakomiteed, kes tavaliselt asuvad linnades ja kohalikke olusid nii hästi ei või tunda. Muidugi on need vaid jaoskonnakomiteedele alluvad organid ja seepärast on jaoskonnakomiteedel õigus ka mitte arvestada valla- ja alevivalitsuse hindamiskomisjonide igasuguseid arutisi ja kaalutlusi.

Jaoskonnakomiteede otsustele esildatakse vastulaused, mis nad ise läbi vaatavad. Seega on antud komiteedele võimalus parandada oma eksimusi ja vigu. See on tarviline. Sest muidu muutuks kaebuste läbivaatamine hoopis raskepärasemaks.

Kaebeinstantsidena esinevad maksuvalitsus, otsemaksude peakomitee ja tulumaksu peakomitee.

12. aprillil 1920. a. seaduse („R. T.“ nr. 61/62 — 1920) kuuluvad ärimaksuasjad alla 500 krooni maksuvalitsusele. Maksnike esindajaid seadus ette ei näe. Seepärast moodustas otsemaksude peavalitsuse juhataja erilised maksuametnikest koosnevad komisjonid, kes ärimaksuasju otsustasid ilma maksnike esindajateta. Kuid ikkagi kutsuti maksnikud ise seletust andma. Seletuse andmise õigust võis kasutada seepärast iga maksrik. Sellest oli ka kasu, sest suuliste seletustega on võimalik täiendada seda, mis kirjalikult seletatud. 1930. maksuaastast saadik ja osalt ka 1929. a. ärimaksu suhtes puuduvad ärimaksu esindajad ja samal ajal ei kuulata enam maksnikke ülegi, mida tõsiselt peab kahetsema.

Mis puutub otsemaksude peakomiteesse, siis

võtavad seaduse järgi istungist osa 3 maksnike esindajat ja peale selle rahaministri abi juhatusel rahaministeeriumi asjade valitseja, otsemaksude peavalitsuse juhataja või tema abi, kohtupalati liige, kohtupalati prokuratuuri esindaja. Ka maksuinspektoril, kelle asupaik Tallinnas, on õigus nõuandva häälega osa võtta. Harilikult võtab veel osa istungitest (vist „nõuandva häälega“) ettekandja maksuametnik.

Nagu seletamatagi arusaadav, on ses peakomitees maksnikkude esindajad suures vähemuses. Kuid nendest kahest või kolmest esindajast, kes istungitel osa võtavad, on siiski kasu olnud ja nende kõrvaldamisest apellatsiooninstantsist võiks juttu olla vaid siis, kui peakomitee asemel tegutseks kohus, kel võimalus oleks enam süveneda arutusele tulevatesse asjadesse (asjatoimetust lugeda, tunnistajaid üle kuulata etc.).

Tulumaksu asjus on kaebeinstants korraldatud järgmiselt. Kõik tulumaksu asjad kuuluvad ainult peakomiteele. Siin on maksnike huvid paremini kaitstud, sest ametnikest koosneval komisjonil ega maksuvalitsusel pole õigust kaebeinstantsina arutada tulumaksuasju, olgu maks kas või minimaalne, vaid kõiki kaebasju otsustab peakomitee ainuüksi. Maksnike esindajaid on ette nähtud tulumaksuseaduse § 25 isegi 4, kes aga siiski vähemuses. Need valitakse kolmeks aastaks Tallinna linnavolikogu ja Harju maakonnakoostu poolt. Süüteo ajus võtab osa prokuratuuri esindaja.

Maksnikud ei ole sagedasti nõus olnud meie otsemaksude määrajatega ja kohtumõistjatega sel alal (välja arvatud riigikohus). Peab tähendama, et maksnikel vähemalt osalt õigus on olnud. Meie maksukomiteedes, olgu küsimus jaoskonna- või peakomiteedest, mängivad peaosas ametnikud. Need on riigihuvide esindajad ja kui niisugused ei ole seks istungitele kutsutud, et just eriti maksnikke kaitsta. Tegelikult saavad süveneda üksikuisse maksutoimetustesse vaid maksuvalitsuse esindajad, teistel riigiametnikel (palati liige, prokurör, siseministeeriumi esindaja) sarnast võimalust tegelikult ei ole ja need muutuvad seepärast passiivseiks pealtkuulajaiks ühes maksnike esindajatega, kes ka leppima peavad sellega, mis neile istungitel ettekandja ametniku poolt seletatakse. Pealegi on see osa peakomitee (samuti ka jaoskonnakomitee) koosseisust olnud vähikud maksuseadusis, riigikohtu otsusis ect. Komiteede koosseisud on olnud ka juhuslikud, kuna maksnike esindajaid on valinud poliitilised erakonnad linnavolikogudes, kellel aga suurt huvi ei või olla maksnike kohta, eriti kaupjas- ja töösturkonna kohta.

Maksuvalitsus kohtumõistja osas ei ole aga kohane. Peab ju silmas pidama, et oma ametilt see asjast huvitatud on. Tema käsutada on küll maksuinspektorid, kes talle tarbekorral muretsevad andmeid üksikute maksnike kohta, kuid viimased muutuvad peale asja otsustamist nende endi poolt juba sõna tõsisel mõttes asjast huvitatud isikuks. Ka peakomitee kasutab ikkagi maksuinspektorite andmeid, isegi nende täiendavaid andmeid. Tunnistajate ja asjatundjate ülekuulamist ei toimetata, või tehakse väga pealiskaudselt, mis võiksid olla aga maksnikele kasuks. Komitee liikmete vähikluse ja asjasse mittesüvenemise tõttu jäävad otsuse tegemise juures säärase maksumäärarajate ja otsustajate koosseisu juures maksnike huvid suurel määral kaitsmata.

Niisuguses olukorras otsustatakse meil maksuasju ja ei saa väita, et kodanikul pole põhjust nuriemiseks.

2. Katsed korraldada õigustõstmist teisel alusel.

Meie valitsuse 6. märtsi 1929. a. ettepanekuga riigikogule on vabariigi valitsus kavatsenud muuta seda korda, mis maksnud maksude määramisel ja vastulausete ja kaebuste läbivaatamisel. Jaoskonna tulumaksukomiteed ja hindamiskomisjonid koha peal kaoksid sootuks, kuna peakomitee muutuks koosseisult veelgi bürokraatlikumaks. Tõsi, küsimus puutub vaid tulumaksu, aga siit samm edasi ja igasugused komiteed kaotatakse, asemele jättes ainult ametnikke, kelle meelevalda satuksid maksnikud. Asi paistabki nii kujunevat, sest uue maksukorralduse ja maksukohtuseaduse eelnõu ei näe juba enam ette mindeid maksnike esindajaid.

6. märtsi 1929. a. kava järgi oleks peakomitee koosseis järgmine: peakomitee asub rahaministeeriumi juures ja seisab koos: rahaministri abist kui esimehest ja järgmistest liikmetest: otsemaksude peavalitsuse esindajaist (keda vist mitu oleks — A. K.) ja kahest liikmest, keda valivad kolmeks aastaks Linnade Liit ja Maaomavalitsuste Liit, kumbki — ühe. Ka võtab osa prokurör.

Milline on seadusandlik põhis peakomitee koosseisu muutmiseks? See on umbes järgmine: tegelik elu näitavat, et mida väiksem on komitee või komisjoni koosseis, seda kiirem, asjalikum, kindlajoonelisem, parem on töö. „Kohtupalati liige ei käi nüüdki istungitel, mitmekordsete palvete ja meeletuletuste peale vaatamata...“ „Prokuröri osavõtt on soovitatav otsuse seaduslikuse mõttes.“

See seletus on nõrk. Ta ei põhjusta midagi.

Sest praegune koosseis on vaevalt nii suur, et tööd takistab. Ta saab uue kava järgi väiksem vaid niipalju, kui tarvis on kõrvaldada maksnike esindajaid peakomitee koosseisust. Kohtupalati esindaja on vanem jurist. Ka tema kuuluks kõrvaldamisele, kuigi tema osavõtt oleks ehk „seaduslike mõttes“ tarviline. Et ta ei käi igal istungil, see on arusaadav, sest tema on asetatud pealtvaataja passiivsesse ossa. Et prokurör parem oleks, pole põhjendatud. Omavalitsuse esindajate juurekutse ei ole samuti põhjendatud, sest vaevalt on need paremad kui maksnike vahetud esindajad, kes välja tõrjutud.

Jaoskonnakomitee kaotatakse hoopis ära. Otsustama hakkab maksuinspektor ise, s. o. pöörduksime tagasi ühele maksustamisele Eesti vabariigi algpäevil, kus ärimaksu määras ise maksuinspektor, ise vaatas läbi vastulauseid jne., mis aga oma tulemuselt paha oli. Olgugi, et praeguse olukorra juures maksnike esindajad komiteedes on olnud passiivsed ja sõnakuulelikud tööriistad, on nende osavõtt siiski õigustatud ja kasulik olnud. Sest on küsimusi, mida harilik kodanik paremini lahendab kui asjast huvitatud ametnik.

3. Maksukorraldus viimasel ajal.

Ei saa siin pikemalt peatuda selle küsimuse juures, kuid tähendan, et meie maksuametkonnas läbiviidav reform, kui temast õigel ajal ei loobuta, võib olla ainult ebaotstarbekohane ja isegi kahjulik. Kõik kolm maksuala, mis koondatud nüüd ühe maksuametkonna kätte, on oma iseloomult tunduvalt erinevad ning eeldavad rea eriseaduste tundmist ja eriti just praktilisi kogemusi. Peab püüdma suurema spetsialiseerumise ja kolme maksuala lahushoidmise poole, mitte aga nende ühendamisele, mis riigi organismile läbiseidimatu. Tööd on igal alal küllalt olnud ja panna korraga näit. tolliametniku funktsioonid otsemaksude ametnikule, tooks ainult kahju. Oleks soovitatav, et üksikud ametnikud veel enam süveneksid oma töisse, siis oleksid need korralikumad ja õiglasemad.

See lühike aeg (umbes kolm veerandit aastat) on aga näidanud, et ametnikud ei saa süveneda korraga aktsiisi-, tolli- ja otsemaksudesse. Sest ametnikud on nii-kui-nii olnud koormatud oma tööga ja uude alasse süvenemine nõuab aastaid, kusjuures seegi ala võiks muutuda võõraks, kus seni töötatud. On antud isegi mingi korraldus, mille järele, nagu Tallinnas, maksuinspektor ise kõik vastulaused läbi vaatab. Et see talle üle jõu käib, siis on seatud tema kõrvale veel abimaksuinspektor ja aktsiisiinspektor kui ette-

kandja, millel pole mõtet, sest kui maksuinspektor ise pole kursis ja vajab ettekandjat, siis oleks soovitatav, et mitte tema ei otsustaks, vaid see, kes ette kannab. Ühe isiku asemel otsustavad komitees asja juba kaks. See on aja raiskamine. Küsitav on, kui seaduslikki. Sest komiteede koosseisud on kindlaks määratud seadusega ja nendesse ei saa kaasa tõmmata isikuid, kes seaduses pole ette nähtud. Tõsi, see ettekandja-abiinspektor ei saa hääletada kaasa, aga see pole tähtis: ta on ainuke, kel tõesti võimalus on olnud süveneda asjasse. Ta on tegelikult nõuandja, kelle isikus on tegelikult ka suurendatud ühe riigiametniku võrra komitee koosseis. Minu arusaamise järgi säärast asja pole meie maksuseadustes ette nähtud. Ka tulevad ette juhtumid, kus kaks abimaksuinspektorit korraga juhatavad istungeid: üks esimehe asemel, teine — ettekandjana. Ka see pole minu arusaamise järgi kooskõlas maksvate seadustega.

4. Kohtukorralduse katsed.

Maksukohtust on meil juba kõneldud, kusjuures on leitud tarvilikuks seda sisse seada. Üks meie erakonnist valimiseelil koosolekul on töötanud anda meile finantskohtu. Austria asjatundja juhtis samuti sellele tähelepanu, et loomulik ei ole, kui maksumääraja ja kohtumõistja on sama asutis. Sellele seisukohale on asunud ka praegune maksuvalitsus, kes oma maksukorralduse ja maksukohtu seaduseelnõus näeb ette maksukohtu.

Uue kava järgi seisaks kohus koos kolmest alalisest liikmest ja ühest tähtajaks määratud ametnik-kohtunikust. Maksukohtu istungid on kinnised.

Kas säärasel kujul maksukohus läbi läheks, on teadmata, aga siiski oleks selle asutamiseiga samm edasi astunud paremuse poole. See kohus peaks aga siiski täiesti sõltumatu olema majandusministeeriumist. Täiesti iseseisvad oleksid aga praegused rahukogud. Rahukogude kasuks kõneleksid umbes järgmised põhjendused:

1) rahukogusid oleks neli ja need oleksid rahvale kättesaadavamad kui majandusministeeriumi külje all töötav maksukohus; 2) meil on välja kujunemas üha enam administratiivosakond rahukogudes, kus arutatakse juba igasuguste

administratiivasutistele antavaid kaebusi, näit. linnavalitsuse korralduste peale; 3) tempelmaksukaebused maksuvalitsuse otsustele vaadatakse läbi juba rahukogudes ja 4) rahukogud oleksid täiesti sõltumatud valitsusest, eriti majandusministeeriumist.

Rahukogude kahjuks võiksid vast kõnelda järgmised oletused: 1) rahukogu liikmete arv suureneks praegusega võrreldes, sest ka uue majandusministeeriumi kava järele tahetakse juure luua 4 kohtunikku kohtupalati liikme palgaga. Kuid sealjuures väheneksid osalt ka rahaministeeriumi kulud, ei oleks vaja kõrvale kiskuda siseministeeriumi ametnikku, palati liiget, prokuröri abi, nagu praegu, tema vahetumaist ülesannetest; 2) tekib küsimus, kas suudab rahukogu olla nii paindub, kui seda on peakomitee. Tõesti, meie pole selle mõttega harjunud, et rahukogu võiks ilma pikema jututa alandada, ütlemele, kerge käega määratud maksu, kas või niisugust ebaõiglast maksu, kui seda harjusime nägema vabariigi algupäevil, sest vaevalt oleksid tal olemas niisugused kerged hindamisvõimalused kui näit. peakomiteel. Raske on muidugi vastata sellele küsimusele. Aga peab pidama silmas, et rahukogul ei tarvitsegi huupi alandada, sest tal on kasutada niisugused vahendid, kui tunnistajad, eksperdid, lisaseletuste nõudmised maksuametkonnalt etc.

Kõige lihtsam vast oleks, kui seataks sisse maksukohus, mis koosneks kahest alalisest liikmest ja maksnike esindajast. See suudaks rahuldada ka laiemaid ringkondi ja oleks vastuvõetav ka seepärast, et see ei oleks vast nii kulukas.

Meie kõnelesime, et maksumääraja ja õigusmõistja ei või olla samas isikus või sama asutise näol. Täheandasime, et ei tee viga, kui jaoskonnakomiteed ise läbi vaatavad oma vastulauseid. Kuid siiski ei saa nõus olla, et jaoskonnakomiteed ära kaotataks. Seda kavatseb teha aga uus ja esialgne maksukorralduse ja -kohtu kava, sest „vastulauseid maksumääramise vastu vaatab läbi ja otsustab maksuinspektor või teised ametnikud, kel on õigus otsustada maksude määramisi“. (§ 19.) Seega tõrjub ka kõige uuem kava maksnike esindajaid maksumääramise tööst sootuks välja ja maksuvõtmise kord kujuneb kantseleilikuks asjaks.

Kriisi põhjusi meie tööstuses.

R. Maim'u kõne Kaubandus-tööstuskoja liikmete koosolekul 19. X 30. a.

Oleme põllumajanduslik maa, kinnitatakse meil igalpool, kuid unustatakse seejuures sootuks tööstus, milline ometi areneb aastast-aastasse, nii

et tööstussaadused meie väljaveos peale põllumajandussaaduste seisavad teisel kohal ja 1928. a. koguni ületasid viimaseid. Kui vaadelda meie

väljaveo andmeid, siis näeme, et põllumajandussaaduste väljavedu on kasvanud iga aastaga, samuti on aga ka tõusnud järjest tööstussaaduste eksport.

On ju õige, et meie väliskaubanduse bilanss tööstussaaduste osas rea aastate kestes on jäänud passiivseks, kuid seda ei või panna meie tööstuse saamatuse arvele, vaid selle põhjuseks on asjaolu, et ei ole püütud meie tööstusele luua võimalusi normaalseks arenguks.

Juba sellest ajast peale, kui veel kuulusime Vene keisririigi külge, on püsinud ostjaskonnas iganenud eelarvamus, et ainult välismaa kaup on hea ja kaunis. See sissejuurdunud arvamus kestab praegugi edasi ja meie pole õieti midagi teinud, et seda eksiarvamust hajutada. Nüüd, mil olukord kogu maailmas on muutunud raskeks, kus meile kallis on iga sent, mis peame ära andma välismaale, on tulnud aeg võitlema hakata selle eelarvamuse vastu, peame igaüks eneselt nõudma ostmise juures rohkem kriitikat.

On tulnud ette rohkesti juhtumeid, et kaupmehedki, kes ometi on teadlik element meie kodanikkude hulgas, ei võta vastu kodumaa kaupa olles samuti selle eelarvamuse küttes, et iga välismaa kaup on kodumaa omast parem. Kui aga sama kaupa pakuti neile välismaa kauba nime all ja 200—300 senti kallima puudahinnaga, leidis kaup kohe vastuvõtmist. Nüüd, mil tarvitajad on veendunud kauba heas kvaliteedis, võib seda kaupa juba vabalt müüa kodumaa kaubana.

Et seesugused nähted meil kaoks, selleks on vaja teha palju tööd ja tööstus ükski ei suuda sellega hakkama saada, vaid riik peab siin alul appi tulema tollipoliitikaga, aidates kaasa kodumaa saaduste levitamisele.

Põllumajanduslikul maal omandab tööstus järjest kasvava tähtsuse, eriti aegadel, kui põllumajandus kannatab ikalduse all — põua, rahe jne. põhjusel. Siis on just tööstus see, mis suudab maa üle aidata kahjudest, mis ikaldus põllumajanduses tekitanud. Seepärast ei saa me oma majandust ehitada ainult põllumajandusele, kuna ainult põllumajandussaaduste väljaveo kaudu saadud väliskaubanduse aktiviteet on liig kergesti muutuv ja oleneb täiesti lõikuse seisukorrast. Me peame põllumajandust kindlustama igasuguste juhtude vastu tööstusega, võimalikult kooskõlastades neid kaht majandusharu. Sellest järeldus: meie ei tohi soodustada ainult põllumajandust ja jätta tööstus täiesti hooletusse.

Kui vaadelda viimase rahvalugemise andmeid, siis leiame, et põllumajanduses, aianduses, metsanduses ja kalanduses kokku oli tegevuses 193.922 hinge ehk 44,5 prots., neid aga, kes tööstusest ülalpidamist said — 82.068 või 18,9 prots.

Seega seisab elanikkude arv, kes saab eluüalpidamist tööstusest, teisel kohal. Seejuures on tööstus riigile tuludena annud (äri-, puhtakasu- ja tulumaks, 1929. a. andmed) umbes 4.000.000 kr, kuna põllumajandus samal ajal on annud kõigest 700.000 krooni

Parimaks toeks tööstusele on otstarbekohane tollipoliitika, kuid ta ei tohi olla juhitud nii, et võimaldada ainult töösturile kodanikkude arvel suuri kasusid, vaid et kaasa aidata võistluses välismaa kaubaga, mida sageli sisse veetakse odavate hindadega ainult selleks, et turgu kätte püüda ja oma maa tööstus hävitada, ning siis turul ainuperemeest mängides kahjud mitmevõrra tasa teha Tööstus vajab tollikaitset, et kindlustada siseturgu, ja siis, kui see on kindlustatud, ka väliturule pääseda.

Võtame näiteks klassikalise vabakaubanduse maa — Inglismaa. Seal maksid omal ajal kõrged tollimüürid ja tolli võeti 50—80 prots. kauba hinnast. Sellega kindlustati omatööstusele töötamise ja arenemise võimalus. Hiljem, kui juba kodumaa tööstuse seisukond oli kindel, kaotati ka tollid. Kuid nüüd on Inglismaal uuesti üles kerkinud tollide küsimus ja seisab poliitiliste erakondade võitluskavas. Ka seal nõutakse kaitset oma tööstusele, vaatamata sellele, et Inglismaa on vana tööstusmaa.

Edasi vaatleme, milliseid välismaa kaupu oleme 1929. a. sisse vedanud ja mida me ise hea eduga produtseerime. Stat.-büroo andmetel on sisse veetud:

Elusloomadest:	väärtuses.
hanesid	Kr. 17.240.—
Põllumajandussaad.:	
otri ja linnakseid	Kr. 1.305.499.—
kaeru	„ 2.411.544.—
odratangu	„ 13.752.—
Aiavili:	
sibulaid	„ 21.167.—
mädarõigast	„ 5.345.—
soolatud kurke	„ 5.563.—
värskeid tomateid	„ 1.459.—
Puuvilja:	
apelsine ja mandar.	„ 872.383.—
banaane	„ 53.772.—
sidroneid	„ 131.939.—
Karjasaadusi:	
sealiha	„ 80.913.—
sea- ja loomarasva	„ 869.673.—
piimapulbrit	„ 7.101.—

(Sealjuures ei tea meie piimapulbri valmistajad, kuhu müüa oma saadusi.)

Kala ja kalasaadusi vedasime välja Kr. 1.819.029.— väärtuses, aga samal ajal toime välismaalt sisse Kr. 1.865.— väärtuses.

Muid toidu- ning maitseaineid: Meil on oma kartulijahu- ja siirupitööstus, kuid me veame seda ainet sisse Kr. 238.706.— väärtuses. Ei tahaks uskuda, et meie töösturid ei oska valmistada nõuetavat kaupa, vaid põhjused peavad peituma mujal.

Meil töötab kaks taimevõitchast, kuid seegi-pärast veame meie välismaalt sisse taimevõid 97.625 kg. Kr. 84.972.— väärtuses.

Edasi on sisse veetud — põllu- ja aasaheina Kr. 79.976.— väärtuses, kuid seejuures oli meil endil möödunud aastal rahuldav heinasaak.

Tekstiil-toorainete rühmas oleme sisse vedanud Kr. 116.824.— väärtuses linu, kuna meie oma lina loetakse parimaks Euroopas.

Keemiatööstuse alal oleme muuseas sisse vedanud puutõrva 63.250 kg. Kr. 18.873.— väärtuses, kuid meie oma tõrvaahjud sulgevad ukсед, sest ei ole turgu, kuhu mahutada produktsiooni, kuigi meie metsad vajavad hädasti puhastamist kännustikust.

Konte on jahvatatud ja kondituhka sisse veetud 488.097 kg. Kr. 28.350 väärtuses. Oma ajal töötas meil sel alal neli tööstust hea eduga, kuid siis kinnitas riigikogu Rootsi laenu põllurammu ostmiseks ja meie oma tööstuste kondijahu jäi lattu seisma. Kui sel puhul ühe riigikogu liikmega kõneldi ning tema tähelepanu juhti sellele, et oleks pidanud arvesse võtma ka kodumaa tööstust ja võimaldama talle ka pisut odavamat laenu (sel ajal maksime 24 prots.), et oleks võimalik võistelda välismaalt sisseveetava kaubaga, siis vastas see riigikogu liige puhtsüdamlikult: „Ah, meil läks kodumaa tööstus hoopis meelest ära!“ Tagajärg oli, et üle 100 inimese jäi töota.

Kui paluti valitsuselt väljaveotolli tõstmist kontide pealt, siis muudeti asi nii, et peenendatud konte võis välja vedada tollivabalt, ja loomulik, et hakatigi peenendatud konte suurel hulgal vedama välja. Ei nõudnud kuigi suurt kulu konte enne väljavedamist peenendada, kuna seda tuleb enne ümbertöötamist nii-kui-nii teha. Selle suurenemine väljaveo tagajärjel jäi kodumaa konditööstus ilma tooraineta ja praegu veame kondijahu sisse välismaalt ning oma tööstuse investeeritud kapitalid seisavad kasutamata.

Teatavasti on meil oma elujõuline nahatööstus olemas ja omal ajal hinnati meie toornahka õige kõrgelt. Praegu näeme aga, et meil veetakse sisse tallanahka Kr. 16.670.— väärtuses, suuri loomanahku 387.495 kr. ja kroom-, ševroo- jne. nahku umbes Kr. 200.000.— väärtuses. Meie suuremad saapavabrikud püüavad igapidi turgu endi käes

hoida ja peale selle ka teatud määral kaupa välja vedada, kuid me veame jalanõusid välismaalt sisse Kr. 175.000.— väärtuses.

Paberitööstussaadustest leiame terve rea artikleid, mida võiksime valmistada ise, kuid ometi välismaalt sisse veame. Nii importeerime välismaalt isegi pakkepaberit, rääkimata juba rotatsiooni- ja trükipaberist — kokku umbes 6.000.000 kr. väärtuses.

Meil on oma niiditööstus, kuid veame niiti ometi sisse Kr 248.588.— väärtuses. Puuvillast lõnga veame välja 6.500.000 kr. väärtuses, samal ajal aga veame seda kaupa millegipärast sisse Kr. 161.789.— väärtuses.

Puuvillast riidest ei maksa meil enam pike-malt juttu teha, kuna sellest on tollide tõstmise puhul, mis on annud häid tagajärgi, küllalt juba räägitud.

Meil on oma hästiarenenud kudumistööstused, ometi veame meie seda kaupa välismaalt sisse: puuvillaseid sukki ja sokke Kr. 359.016 väärtuses, muid puuvillast kujutud töid Kr. 195.376.— väärtuses. Meil on ka oma ammuaegne köietööstus, siiski veame meie köiekaupa sisse Kr. 160.753.— väärtuses. Väljaveoks kõlhab meie köiekaup küllalt, aga eneste tarbeks peame kaupa importeerima välismaalt.

Põllumajandus — see on meie hell koht, mida ei tohi puudutada. See on ala, kus meie poliitika-tegelased lõövad profiiti ja igaüks arvab ennast kutsutud olevat seda kaitsma. Kuid, nagu eelpool tähendatud, põllumajandusega on seotud ka meie tööstus. Tartus on kokku varisemas tööstusharu, mis kõige lähemalt on seotud põllumajandusega. Siin ei ole koht pikemalet selgitada selle põhjusi, miks nüüd kokku variseb tööstus, kes oli pioneerriks põllutööriistade valmistamise alal. Põhjus on selge, kui nimetame, et metallitööstusel puudub igasugune tollikaitse, nii et tooraine sisseveotoll on kõrgem kui valmissaaduste toll. Ometi see kaubarühm annaks tööd õige paljudele kodumaa töölisele ja kaunis summa välisvaluutat jääks välja andmata.

Metallkaupade alal võiks nimetada, et oleme sisse vedanud malmivalu Kr. 70.592.— väärtuses. Iseloomustavad on ühe metallitöösturi sõnad, kes ütles, et kui kokku võtaksime kogu selle välisvaluuta, mis meie metallitööstuses üksi sel teel asjata välismaale valgub, et meil sel tööstusel puudub tollikaitse, siis võiksime oma töötäi töölistel kinni maksa. Kui meil tollikaitse abil võimaldaks oma metallitööstusel töötada ja areneda, ei oleks meil üldse töötäi töölist, vaid tööliste puudus. Et meie metallitööstus hea eduga võiks töötada, näitavad juba Krulli tehas ja Ilmarine oma saadustega, mis leiavad teed välisurgudele.

Meie telefonivabrik võistleb välismaadel hea eduga, kuid siiski veame meie aparate sisse. Meie lõunanaaber Läti talitab ümberpöörduvalt; ta keelab mujalt ostmise üldse, kuigi ta oma kaup on kallim. Meil on terve rida kaalutööstusi, kuid ometi veame seda kaupa sisse Kr. 14.437.—väärtuses.

Viimasel ajal on meil eriti rõhku pandud piimatööstusele, kuid sellest hoolimata veame sisse kaseiini Kr. 74.034 väärtuses. Meie ise aga ei leia turgu oma kaseiinile välismaal, kuna võistlus on väga raske. Ka seebitööstus ei saa meil areneda, kuna tooraine (seebikivi) tollitakse kõrgelt, ja seep ise tuleb sisse odava tolliga.

Oleme siin loendanud rea andmeid ja arve, mis silma paistsid meie 1929. a. väliskaubanduse statistikas, kuid kaheldav on, kas kaubaväärtus igalpool vastab tõe. Näiteks, vaevalt on keegi ostnud välismaa saapakreemi à 5 senti karp, kuid väliskaubanduse andmete põhjal on saapakreemi väärtus deklareeritud 5 senti peale karbist. Seda kõike kokku võttes saame aukartust äratava summa ja et seda välisvaluutat välismaale ära anda —

siis kui palju peame välismaale müüma võid, mune, peekonit jne., et kõike seda kaupa sisse vedada. Kui me kõik need kaubad ise kodus valmistaksime, kas ei jõuaks me siis seisukorran, et tööd jatkuks kõigile ja et kasvaks rahva jõukus?

Et seda kätte saada, on vaja töötada kahes suunas: anda vastavale tööstusele tollikaitset ja teiseks — kasvatada tarvitajat, et ta teadlikult eelistaks oma maa kaupu.

Meil on asutatud igasuguseid fonde põllumajanduse toetamiseks, mis sünnib harilikult eelarve korras. Sinna on valgunud kodanikkude taskust nii mõnigi ilus kroonike. Kui aga teha juttu tollikaitsest mõnele tööstusele, mis seda hädaliselt vajaks, siis ollakse sellele vastu, kuna see koormavat üht osa elanikest teiste kasuks. Kuid millise koormana kodanikele langeb see, kui riik peab toetama töötäi, selle asemel, et laiendada töövõimalusi? Võime olla kindlad, et kui meil loodaks kaitsetollide abil soodsamad tingimused kodumaa tööstusele, meil ei tuleks nii suuri summasid kulutada töötäi töölise toetamiseks.

Milleks vajame uut äriraamatute seadust.

I.

Maksev vene kaubanduse seadustik on terveni vananenud ja ebakõlas moodsa kaubanduseluga ning eriti tundub ta tülitavana ja paindumatu osas, mis käsitab raamatupidamise kohustust. Mitte üksnes liialt suur ei tundu seal nõutavate sunduslike raamatute arv nii suur- kui ka väikeettevõtete suhtes, vaid suurem puudus peitub selle seaduse paindumatuses.

Raamatupidamine on ärielu tehniline külg, kuid raamatupidamise tehnika ja viisid on tunduvalt muutunud ja lihtsustunud, võrreldes sellega, mis meie kaubandusseadustik nõuab. Selle tagajärjeks on, et suurem osa ettevõteteid ei pea tegelikult kõiki nõutud raamatuid. Et aga raamatupidamisega on seotud rida õiguslikke tagajärgi, nii karistusõiguslikke kui ka maksu- ja eraõiguslikke, siis on meie äriilm raskesse seisukorda sattunud: mõne raamatu puudumisel võidakse karistada, maksuamet ei arvesta olevaid raamatuid jne.

Need on põhjused, mis õigustavad äriilma nõudma äriraamatute uut seadust, mis lihtsam, paindavam, ja millega kooskõlas võib olla igasugune raamatupidamise süsteem ning mis meid lähendaks uematele välismaa seadusandlustele.

II.

Äritehingute registreerimine on arvatavasti sama vana kui krediitkaubandus ise, sest ilma selleta äripidaja ei suuda oma enam-vähem rohkearvulisi tehinguid meeles pidada. Seega siis äriraamatupidamine on kõigepealt ettevõtja enda huvides, et ta võiks igal ajal jälgida oma äritehingute seis ja neist tõendust saada oma nõudmistele; nende pidamine on ka selle huvides, kes ettevõtjaga on lepingvahekorras, sest ta võib äriraamatute põhjal ennast ärimõõde nõudmistele vastu kaitsta. Kuid äriraamatute pidamine on tähtis ka üldsuse huvides, et ettevõtjal maksujõuetuse korral oleks võimalik täies ulatuses rekonstrueerida tema varanduslikku seisundit ja avastada simuleeritud ja muud varanduse kõrvaldamised.

Mis puutub raamatupidamise kohustuse sanktsioonisse, siis on võimalik seda mitmeti korraldada. Praegune seadus tunneb ka kriminaal-sanktsiooni rahatrahvide määramise ja isegi äripidamise õiguse äravõtmise näol. Kuid et sel kombel sundida raamatuid pidama, peaks sisse seatama perioodiline ametvõimude poolt korraldatud äride järelevaatust ja selleks võib-olla suurendatama riigiametnike arvu; pealegi tooks

ametvõimude sissetungimine äriellu selle täielikus tegevushoos kahjulikke tagajärgi ärile endale ja ta kreditoridele: äri vastu usaldus võib sel kombel kõikuda ja see osutub kaudselt kahjulikuks ka äri kreditoridele, kelle huve aga igal juhul tuleb kaitsta. Neil kaalutlustel pole vist soovitat kohaldada kriminaalsanktsiooni, nagu see ette nähtud N. S. § 1173 j. I. Seega N. S. § 1173 j. I tuleks kaotada, samuti ka N. S. § 1174. Sanktsioon seisab aga selles, et äriettevõtte raamatute puudumisel, korraldust või puudulikult peetud raamatute alusel ei saa tõendada oma nõudmisi. — Ettevõtet, millel puudub raamatupidamine, võib maksuamet maksustada oma äranägemisel: tuleks juhtnöörid anda maksuametitele, et nad ühesugustel tingimustel töötavast kahest ettevõttest muude tingimuste samasusel säärast ettevõtet, millel korralik raamatupidamine, ei maksustaks kõrgemalt kui säärast, kus raamatud puuduvad või korraldumalt peetud, vaid peaks vastupidist mõõdupuud tarvitama. Kõige karmim sanktsioon seisaks aga selles, et maksuamet korraldust ettevõtte, kus puudub korralik raamatupidamine, 1) ei kasutaks preventiiv-akordi soodustusi (kui vastav seadus ka meil maksma pandaks, mis tungivalt vajaline), 2) loetaks ilma pikema ettevaatamiseta maksuametiteks, ning maksuametite äripidaja allub isiklikule kinnihoidmisele. Võltsimised äri raamatupidamises toovad aga kaasa kuritahtliku maksuametite tagajärjed.

III.

Pole ka kahtlust selle juures, et raamatupidamise kohustus tuleb laiendada kõigile ärilisel alusel teotsevatele ettevõtetele. Mõned seadusandlused ei nõua raamatupidamist n. n. väikeettevõtelt, näit. saksa ja ungari. Praegu maksenev vene kaubandusseadus nõuab raamatupidamist kõigilt. Kuid miks ei peaks ka, näiteks, kolmanda järgu äri alluma samadele tagajärgedele, mis tabavad suuremat ettevõtet, kui tema kaubanduslik võlg ulatub niisama suurte summadeni? Teiseks, vahetegemine äriettevõtete liikide ja järkude vahel on üsna formaalne ja sageli sisuliselt mitteõigustatud: see tooks kaasa tungi võtta alama järgu äritunnistuse. Peaks maksma põhimõtte: kes tahab äri ajada, see peab ka korraliku raamatupidamise eest hoolitsema. Uus seadus äri raamatute kohta peaks olema nii paindlik, et tema nõudmised on rahuldatud, kui väikesed või lihtsad ettevõtted ameerika süsteemi järgi ühtainust raamatut peavad.

IV.

Missuguseid raamatuid peab pidama? — Selles küsimuses ei tarvitse olla ega olegi õigusta-

tud, et seadusandja hakkab õpetajaks, loendades raamatuid, mis iga järgu äri mees peab pidama. See on äri seesmine asi, missuguseid raamatuid tal pidada tuleb. Et vene seadust mõista, tuleb pidada meeles, et umbes saja aasta eest, kui vene kaubandusseadustikku valmistati, vene kaupmeeskond nii harimatu ja hooletu oli, et tal aimugi polnud korralikust raamatupidamisest või püüdest selle korralikuks pidamiseks. Seepärast siis seadusandja tuli siin õpetajaks ja kirjutas ette, missuguseid raamatuid igal järgul tuleb pidada, seletades iga raamatu otstarvet. Säärast raamatute loendamist ei sisalda ükski välismaa seadustik. Täieliku vastandi kujutab sellele šveitsi seadus. Selles (Obligationenrecht Art. 877) sisaldub ainult üks üldine norm:

„Kes on kohustatud end kaubandusregistrisse sisse kandma, on ka kohustatud korralikuks raamatupidamiseks, millest näha oleks äriettevõtja varanduslik seisukord ja käitise seotud üksikud võla- ja nõudmissuhted.“

Sellele lisanduvad veel kolm järgmist artiklit: 878:

„Kes on raamatupidamiseks kohustatud, peab neid alal hoidma kümme aastat, arvates viimasest sissekandest. Sama aja jooksul, arvates nende saabumise päevast, tulevad alal hoida ka saadud ärikirjad ja telegrammid.“

879. Vaidluse korral äriettevõttega seotud õigussuhete üle võib neid, kes on kohustatud raamatuid pidama, kohustada ka raamatuid ja saadud ärikirju ning telegramme esitama.

880. Art. 877 ja 878 sisalduvate kohustuste mittetäitmise eest karistuse määruste andmine kuulub kantonite seadusandlusele.“

Kuid säärane süsteem, nii meeldiv kui ta ka on, on siiski liig pealiskaudne. Ta jätab ettevõtja täiesti teadmatusse, millal võib ta end lugeda seaduse nõudeid täitnuks. Ka pole siin sõnagi bilansi ega inventuuri kohta lausutud, missuguste perioodide järgi neid tuleb pidada jne. Selle tagajärg on, et ettevõtja langeb täiesti ametniku või kohtuniku meelevalla alla.

Soovitat on, et seadus siiski minimaalse nõudmise üles seaks. Et seaduse ülesanne pole niivõrd näidata äri meesetele nende omavaheliste nõudmiste tõendusviise, kui võrd hoolitseda, et nende maksuametite korral oleks teada nende aktiiva ja passiva, siis peab seadus nõudma inventuuriraamatut. Kuid lihtsate ja väikeste operatsioonidega ärid võivad inventuuri sisse kanda ka üldises äri raamatus, n. n. ameerika

süsteemi järgi. Muidu pidagu iga äri oma raamatuid mis süsteemi järgi tahes, pidades silmas äri laadi ja ulatust ning äri raamatute korrallikust. Samal seisukohal asub ka saksa seadusandlus ja itaalia projekt 1925. a.

Sellega oleks siis uue seaduse paremuseks, võrreldes vene seadusega, ta lihtsus ja paindumus, garanteerides siiski minimaalseid vajadusi sellel alal.

R. T.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Tuletornide teenimise reorganisatsiooni kohta.

1. Koja sadama ja merekaubanduse komisjon, kaaludes igakülgset 14 tuletorni teenijaskonna komplekteerimist meresideme meeskonnaga ja kuulates ära vastavate asutuste juhtide ligemaid seletusi tuletornide teenimise ja üldkorralduse kohta uue kava alusel, ning võttes arvesse, et uue korra järele tuletornide tehniline korraldus, järelevalve, varustus ja remondid jäävad edasi veeteede valitsuse valdkonda, kes endiselt juhib ja korraldab tuletornide ja meremärkide ning navigatsioonilise informatsiooni (ilmateated, jääteated jne.) küsimusi; edasi, et reform puudutab ainult osa tuletornide puht sisemist vahiteenistust, mille juures koosseisudest jääb kohale osaliselt vana teenijaskond ja uues teenijaskonnas on juhtivateks jõududeks isikud, kes juba kauemat aega on olnud tuletornide tegevuse juures; siis veel, et senise korra juures on juba osa kohuseid täidetud tuletornides asuva sidemeeeskonna poolt, ning tarbekorral võimaldatakse ka vanadele tuletornide juhtidele edasitöötamist uues teenijaskonnas, missugused abinõud vastavate vastutavate ametkondade kinnituse järele garanteerivad täiesti tuletornide asjakohast tegevust, seda enam, et viimastel aastatel ühe tähtsama tuletorni teenimine juba oligi kaitsevää meeskonna poolt täiesti rahuldavalt teostatud, siis komisjon tuli ühemeelsele otsusele, et sellele reorganiseerimisele tuleb vaadata kui kokkuhoiu mõttes ettevõetud tuletornide teenijaskonna sise-misele ümberkorraldusele, mis eeltoodud asjaolusid arvesse võttes ei tohiks avaldada mõju tuletornide asjakohasele funktsioneerimisele ning tuletornide kaudu käivate teadete andmisele ja signalisatsioonile kaubandusliku meresõidu otsarbel.

2. Kaubandusliku meresõidu huvides oleks, et tulevikus niisuguste reorganiseerimiste puhul, mis puudutavad ja huvitavad eramajanduslikku tegevust, võimalus antaks vastavatel majandusorganisatsioonidel võtta seisukoht enne reformi lõplikku otsustamist.

Ärideregister

oktoobrikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Aleksei Aleksandrov, Narva, Uusliin 42, vorstitööstus.
2. Alfred Bachmann, Rakvere, piiritushoov, autokarossieri- ja vankritööstus.
3. Jüri Bremann, Rakvere, Jaama puies-tee, puuhoov.
4. Richard Britzke, Tallinn, Karu 19—5, veekindla põranda tööd.
5. Miili Danilov, Rakvere, Tallinna 62, toiduainetekauplus.
6. „Estico“ Eesti Comb Factory Herbert Blumenthal & Max Reich, Tartu, Maarjamõisa 27, kammivabrik; täisühing, täisosanikud Herbert Blumenthal ja Max Reich, osakapital Kr. 5.000.—.
7. „Estokamm“ — V. Ehrenstein & Co, Tallinn, Maakri 2, kammitööstus, usaldusühing, täisosanik Wulf Ehrenstein, osakapital Kr. 10.000.—.
8. Maurice Girard de Soucanton, Narva, Vahe 6 (osakond Rakveres, Pikk 24), õlleladu ja limonaditehas; prokuristid Eduard Mets (Narvas) ja Eugen Suurmann (Rakveres).
9. Morduch Hait — kompeveki- ja šokoladitööstus „Rival“, Tartu, Riia 14.
10. Jaan Hansson „Valgus — Vene Petrol“, Tallinn, S. Roosikrantsi 15—2, petrooleumi-vedu ja edasimüük väikekaupmeestele.
11. Olga Harings, Valga, Suur Valli 34, toiduainetekauplus.
12. Hans Hendriks, Tartu, Tähe 64, toiduainetekauplus.
13. Eduard Jackson, Paide, Pärnu 23, segakauplus.
14. Gustav Jööger, Võru, Tartu 16, toiduainetekauplus.
15. Mihkel Kivistik, Paide nahaladu, Rakvere, Tallinna 27, nahakauplus.

16. August Kustavus, Valga, Kesk 18, toiduainetekauplus.
17. Siimeon Königsberg — jalanõudekauplus „Progress“, Valga, Kesk 14; prokurist Jaan Kõivmägi.
18. Mart Laur, Rakvere, Vaksali 28, pagari-tööstus.
19. Ida Liibenau, Rakvere, Pikk 13, pudukauplus.
20. Elfriede Lillbock, Tallinn, S. Tartu mnt. 48, moeäri.
21. Arnold Lõvi, Türi, S. Pärnu 33, linnase-tööstus.
22. Elektrotehnikabüroo ja äri Michelson & Tulver, Tallinn, V. Karja 1, täisühing, täisosanikud Heinrich Michelson ja Alfred Tulver, osakapital Kr. 4.350.—.
23. Carl Mitt, Pärnu, Vee 10, speditsooniäri.
24. Anton Neljas, Türi, Jaama 5, toiduainetekauplus.
25. Karl Nieländer, Rakvere, Tallinna 57, toiduainetekauplus.
26. Aleksander Nikaborn, Rakvere, Konstantini 9, puuhoov.
27. Emilie Pahlberg, Rakvere, Pikk 22, toiduainetekauplus.
28. Albert Palias, Haapsalu, Vaba 1, talurahvakauplus.
29. Pauline Pallo, Tõrva, Valga 1, pagari-äri.
30. Johel Pats, Erastvere vald, apteek.
31. Jenny Pohlmann, Tapa, Ambla mnt. 9, toiduainetekauplus.
32. Jaan Prügi, Võru, Katarina 4, einelaud.
33. Marjascha Raichmann, Tallinn, Viru 21, pudukauplus.
34. Karl Ratasepp, Tartu, Uueturu 20, puutööstus.
35. Samuel Rauchmann, Valga, Kesk 18-a, riidekauplus.
36. Hilda Räbovoitra, Petseri, Kaubarida, mütsikauplus.
37. Vilma Rätsep, Petseri, Pihkva 8, pudukauplus.
38. A. Rückenbergr & Ko, moeäri „Helmet“, Tallinn, Narva mnt. 19, täisühing, täisosanikud Adele Rückenbergr ja Liine Veri, osakapital Kr. 200.—.
39. Osvald Saar, Tartu, Kivi t. 58, toiduainetekauplus.
40. Jaan Sarapuu, Petseri, Võru 4, teemaja.
41. Anna Schwartzberg, Tapa, Lai 1, toiduainetekauplus.
42. Karl Seeru, Valga, Kuperjanovi 5—6, pagariäri.
43. Hilda Selgr, Tallinn, V. Kalamaja 12, toiduainetekauplus.
44. Berta Sepp, Kuresaare, Lossi 4, kübaraäri.
45. Mary Sulgr, Narva-Jõesuu, Vabaduse 30, karastavate jookide kauplus.
46. Axel Terrepson, Võru, Jüri 13-a, te-raskaubaäri.
47. Anton Treufeldt, Paide, Tallinna 13, toiduainetekauplus.
48. Olga Turnas, Valga, Kungla 17, toiduainetekauplus.
49. Jaan Türk, Võhmata v., jahuveski.
50. Leonhard Uustalo, Rakvere, Pikk 16, lihakauplus.
51. Aleksander Valdman, Haapsalu, Kalda t. 11, pagaritööstus ja -äri.
52. Johannes Vallik, Rakvere, Tallinna 62, lihakauplus.
53. Jaan Varres, Tallinn, Narva mnt. 18, toiduainete- ja koloniaalkauplus.
54. Joachim Verncke, Viljandi, Tallinna 2, autode esindus, tagavaraosad ja tarbed.
55. Emil Joseph Wickel, Valga, Kesk 19, klaasi- ja tubakakauplus.
56. Karl Viks, Pärnu Kuninga 36, autotarvete ja -osade müük.
57. Helene Värk, Paide, Turupl. 13, juukse-lõikamisäri.
58. Yngve Ölwingson — raamatu- ja pa-berikauplus, „Ajakirja Valgus“, Tallinn, Kodu 13.
59. Paul Zimmermann, Petseri, Kaubarida, nahakauplus.

Registreeritud muudatused:

1. August Amtos, Tartu, Tähe 37, pagari- ja kondiitriäri ja -tööstus, varem pagari-tööstus ja -äri Tallinnas, Vaestekooli 10.
2. Johann Blumberg, kosmeetika- ja pudukaubaladu ja kaubanduskontor üle viidud Riia 16 Riia 22-a, Tartus.
3. Eesti Klaasitööstus o.-ü. „EKO“, Tallinn, Viru 13, lahkunud juhatause liige Johan Sepp.
4. Aug. Grüner — karastusjookide ja alko-holita veinide tehas, Tallinn, S. Tartu mnt. 20, äripidaja August Grüner'i surma järele ettevõtte läinud üle Johannes Selberg'ile ja Jaan Ronk'ile, kes ettevõtet peavad endise firma all; täisühingu osakapital Kr. 300.—.
5. A. Hausenberg — tehnikaline äri, Tartu, Suurturg 16, elektri- ja jalgrattaäri, äripidaja Arnold Hausenberg tunnistatud kau-banduslikul alal maksujõuetuks.

6. Restoran J. ja J. Heering, Tartu, Aleksandri 47, täisosaniku Joosep Heering'a surma järele ettevõtte läinud üle Johannes ja Alviine Heering'ale, kes ettevõtet peavad firma all: Johannes ja Alviine Heering, restoran „Palermo“; täisühingu osakapital Kr. 2.000.—.
7. Villem Jaanson, Rakvere, Aleksandri 39, toiduainetekauplus, äri üle läinud Jenny Jaanson'ile, kes tegutseb firma all „Jenny Jaanson“.
8. Faustine Kink, Tallinn, U. Maailma 7, toiduainetekauplus, jätkab äritegevust.
9. Sergei Koblejev avas teise toiduainetekaupluse Tallinnas, Imanta 11 (endine kauplus Pirita tee 19 ajutiselt suletud).
10. A.-S. Masinaehituse vabrik „Franz Krull“, Tallinn, Kopli 68, juhatuselt lahkunud Eduard Forsmann, asemele valitud Roman Sievert.
11. Alma Kruuse, Tallinn, Hollandi 18, toiduainetekauplus, jätkab äritegevust.
12. Johan Laidoner, Viljandi, Tartu, 47, saun, äripidaja Johan Laidoner'i surma järele ettevõtte üle läinud abikaasa Marie Laidoner'ile, kes tegutseb firma all „Marie Laidoner“.
13. Elmar Menson & Ko, Tallinn, Vene 4, agentuur- ja komisjonikontor, täisühing; firmast lahkunud täisosanik Aleksei Sineltschikov ja äri ainuomanikuks jääb Elmar Menson.
14. Linda Mets, Tartu, Jaama 33, toiduainete- ja piimakauplus, äri üle läinud Anna Mets'ale, kes tegutseb firma all „Anna Mets“.
15. Anna Mikk, mütsi- ja pudukauplus Rakveres, äri üle viidud Tallinna t. 34 Tallinna t. 21.
16. O.-Ü. Paide Telliskivivabrik, Tallinn, Kaupmehe 17—8, likvideerimisele asunud.
17. Haja Perlmann „Ökonom“, majatarvete-, kivinõude- ja pudukauplus, Viljandis, üle viidud Lossi t. 12, Lossi t. 13.
18. Kristine Raava, Tallinn, Kaasani 5, toiduainetekauplus, jätkab äritegevust.
19. Juuli Reose, Tallinn, Jakobsoni 65, koloniaal- ja värvikauplus, jätkab äritegevust.
20. Tallinna piiritusevabrikantide ühisus Rosen & Ko, Tallinn, Merepuistee 15, pangakontori osakapital suurendatud Kr. 50.000.— Kr. 100.000.— ja piiritusevabrik (usaldusühing, Tallinna piiritusevabrikantide ühisus Rosen & Ko) osakapital Kr. 150.000.— kuni Kr. 300.000.—.
21. Mark Rosenmann — Limonaaditööstus „Salus“, Tallinn, Allika t. 10, andis üle ettevõtte Kuresaare osakonna abikaasa Frieda Rosenmann'ile, kes tegutseb firma all „Limoanditehas Salus“ — Frieda Rosenmann, Kuresaare, Kauba 10.
22. Peeter Räsä lõpetas Tartus, Raekoja 18, asunud tee- ja söögimaja, peab Tartus, Kalaturu 8, vanakraami- ja segakauplust.
23. David Scheer — kosmeetika ja tehnokeemia laboratoorium „Lux“, Tallinn, Rataskaevu 20, lõpetas Tallinnas, Kopli 12, asunud rohu- ja värvikaupluse.
24. Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus, Tallinn, Pikk 2, kustunud Bernhard Kauki prokuura.
25. G. Tamvelius ja Poeg „Koondus“, Tallinn, S. Tartu mnt. 46, avasid kolmanda kaupluse (toiduainetekauplus) Tallinnas, Narva mnt. 83-c.
26. Eustafius Vankner, Tallinn, S. Tartu mnt. 27, juuksetööstus, avas osakonna Tallinnas, Kuninga 3.
27. O.-Ü. C. A. Virkhaus, Tartu, Narva 42—44, lahkunud juhatusel liige Otto Virkhaus, asemele astunud kandidaat Ernst Sukoffsky.
28. Stepan Vorobjev, Tartu, Poe 7, riidekauplus, avas Tallinnas, Veneturg 7, riide- ja pudukaupluse.
29. Elvine Zern, Narva, Peetri pl. 8, nõri-kauplus, ettevõtte üle läinud Heinrich Zern'ile, kes tegutseb firma all „Nõri-kauplus H. Zern“.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Helene Adamson, Tallinn, Kullasepa 7—1, daamide moeateljee.
2. Tartu Kammivabrik, H. Blumenthal, Tartu, Maarjamõisa 27 (v. eelpool „Estico“ jne.).
3. E. Hausen — optika-mehaanika-kauplus ja töökoda, Tallinn, Pikk 31.
4. Axel Koch, Tartu, Aleksandri 35, limonaaditööstus.
5. V. Korjus, limonaadi, suhkrusiirupite ja äädika tappimine „Nektar“, Tallinn, Falkpargi 27.
6. Nikolai Kotschermin, Tallinn, Valli 2, riidekauplus.
7. Jaan Kõivamägi, Valga, Keskk 14, jalanõudetööstus ja -kauplus.

8. Aleksander Laur, Tallinn, Hollandi 18, toiduainetekauplus.
 9. Aleksandra Malahov, Tallinn, Pikk 52, toiduainetekauplus.
 10. Alide Mathisen-Kanepi apteek, Erastvere v.
 11. Efrem Nikitin — võõrastemaja ja restoran „Pariis“, Narva, Joala 6.
 12. Nikolai Perlman'i pudu- ja kivinõudekauplus, Viljandi, Lossi 13.
 13. Andrei Pommer, Tartu, Uueturu 20, tiseritööstus ja tapeedimüük.
 14. Johann Reyal, Tallinn, S. Juhkentali 11, puuhoov.
 15. Mihkel Saks, Tallinn, V. Karja 1, elektritarvete kauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Zimmermann, Hans Frantsi p. ja Jänes, Alviine Hansu t.	29. IV 30	Nr. 51 4. VII 30.	Karula vallamaja.
Rosenstein, Konstantin Nikolai p. ja tema abikaasa Ida Marie Karli t. sünd. Ponna . .	8. V 30.	„	Tartum. Elistvere v.
Siimon, Martin Jaani p. ja Ostrat, Lovisa Mardi t. sünd. Pärn	10. V 30.	„	Virum. Venevere v.
Luts, Theodor Hendriku p. ja tema abikaasa Aksella Martini t.	22. III 30.	„	Tartu, Aia t. 19.
Rull, Jakob Stepani p. ja tema abikaasa Maria Matsi t.	26. IV 30.	„	Tartu, Pikk 38.
Rebina, Taavet Aleksandri p. ja tema abikaasa Marie Juhani t. sünd. Kampus	22. III 30.	„	Virum. Iisaku v.
Hanson, Peeter Samuli p. ja tema abikaasa Leena Juhani t. sünd. Übins	23. IV 30.	„	Rakvere, Pikk 25.
Linna-Linno, Reinhold ja tema abikaasa Emma, sünd. Busch	„	„	„ õpetajate semin.
Tang, Vladimir Kristjani p. ja tema abikaasa Juuli Jüri t. sünd. Kaasik	25. IV 30.	„	„ Posti t. 23.
Kuus, Johan Jaani p. ja Mumm, Helene Jaani t.	25. III 30.	Nr. 52 8. VII 30.	1) Valgam. Tõlliste v. 2) „ Hummuli v.
Voiman, Aleksander Karli p. ja Soo, Salme Jakobi t.	30. III 30.	„	1) Mustvee, Tartu t. 35. 2) „ Karja 7.
Rütütl, Jaan Peedo p. ja tema abikaasa Alide Johani t. sünd. Hansen.	26. III 30.	„	Tartum. Haaslava v.
Reinwelt, Gustas ja tema abikaasa Maria, sünd. Puusepp	24. V 30.	Nr. 56 22. VII 30	V.-Balti teh. nr. 29.
Kandimaa, Aleksander ja tema abikaasa Helmi-Hermine, sünd. Gilmann	26. V 30.	„	Tallinn, Kivimurru 27.
Scheer, David Hermann'i p. ja tema abikaasa Rahel Abrami t.	7. VI 30.	Nr. 56 22. VII 30.	Tallinn. V. Kalamaja 3.
Lukk, August Hansu p. ja tema abikaasa Magda Hansu t.	7. I 30	„	Tartu, Roosi t. 8.
Kuusik, Kaarel ja tema abikaasa Leena Danieli t.	15. IX 29.	„	Peipsiäärne v. Nina k.
Taader, Gustav-Manglus Jakobi p. ja tema abikaasa Amalie-Rosalie Hendriku t., sünd. Parmson	2. XII 29	„	Võrum. Kahkva v.
Kangro, Paul Juhani p. ja tema abikaasa Hilda-Johanna Jakobi t., sünd. Veikas	14. V 30	„	Tartum. Kavastu v.
Pilberg, Samuel Mardi p. ja tema abikaasa Rosalie Jakobi t.	17. V 30.	„	Võrum. Kasaritsa v.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Läte, Max Jaani p. ja tema abikaasa Herta Juliuse t., sünd. Holm	15. V 30	Nr. 56 22. VII 30.	Tartu, Marta t. 3—5.
Mihkelson, Jüri Jüri p. ja tema abikaasa Sinaida Laiatsi t., sünd. Pääkspuu	14. IV 30.	"	--
Labidas, August Mari p. ja tema abikaasa Amanda-Pauline Ado t., sünd. Prits	17. VI 30.	"	—
Võsa, Hans Hansu p ja tema abikaasa Pauline Jüri t., sünd. Mägi	16. V 30.	"	Olustvere v. Kilu t.
Rass, Tõnis Jaani p ja tema abikaasa Ida Jaani t., sünd. Nar	17. VI 30.	"	Viljandi, Vene t.
Andresson, August ja tema abikaasa Linda, sünd. Rebane	3. IV 30.	"	—
Lääne, August Augusti p. ja Kilk, Kai Madise t. Luik, Oskar Mardi p. ja tema abikaasa Vilhelmine Jaani t., sünd. Strömberg	17. VI 30. 4. VII 30.	" Nr. 58 29. VII 30.	Kõo v. Kangroaare t. Tallinn, U. Kalamaja 19—32.
Vinkel, Gustav-Leopold ja tema abikaasa Erika-Aurelie, sünd. Runge	"	"	1) Tallinn, Siimoni 19. 2) Järvam. Jäneda as.
Udemann, Arnold Joosepi p. ja tema abikaasa Marta Jüri t., sünd. Holm	"	"	Tallinn, Endla 32—6.
Jersmann, Eduard ja tema abikaasa Alma, sünd. Orno	31. V 30.	"	Harjum. Hageri v.
Lukk, August Hansu p. ja tema abikaasa Magda Hansu t.	17. I 30.	"	Tartu, Roosi t. 8.
Kuusik, Kaarel Peetri p. ja tema abikaasa Leena Danieli t.	15. IX 30.	"	Peipsiäärne v. Nina k.
Stolberg, Anna, sünd. Neidach ja tema abikaasa August	13. VI 30.	Nr. 62 12. VIII 30.	Kloostri v. Amariku k.
Spuhl, Villem Johani p. ja tema abikaasa Elfriede-Elise, sünd. Mang	27. VI 30.	"	Haapsalu, Posti 29.
Tamborg, Karl Ado p. ja tema abikaasa Agnetta Kaarli t., sünd. Ladermann	"	"	Läänem. Keina v.
Aigro, Voldemar Sohvi p. ja tema abikaasa Alice Benita Juliuse t. sünd. Kool.	4. IV 30.	"	Võrum. Erastvere v.
Kruuse, Viktor Jaani p. ja tema abikaasa Juuli Samueli t.	14. IV 30.	"	Tartum. Päidla v.
Luik, Harald ja tema abikaasa Meeta-Amalie Josepi t. sünd. Mägi	4. III 30.	"	1) Tartu arestimaja. 2) Roela v.
Utsal, Jüri Jaani p. ja tema abikaasa Adele Gustavi t. sünd. Martinson	16. IV 30.	"	Tartum. Puurmanni v.
Morgen, Kristjan Daveti p. ja tema abikaasa Jenny Hansu t.	25. VII 30.	"	Tartum. Raadi v
Kirsch, Heinrich Karli p. ja tema abikaasa Hilda Karli t.	27. III 30.	"	Tartum. Jõgeva v.
Vester, Paul Mihkli p. ja tema abikaasa Pauline Gustavi t.	22. V 30.	Nr. 63 12. VIII 30.	Tartu, Aleksandri t. 120.
Reino, Samuel Jaagu p. ja tema abikaasa Emilie Peetri t.	6. II 30.	"	Tartum. Otepää al.
Seimann, Osvald Georgi p. ja Pangus, Ludmilla Adu t.	3. IV 30.	"	—
Adorf, Johannes Jaani p. ja tema abikaasa Helmi-Johanna Karli t.	26. III 30.	"	Tarvastu v. Kungla t.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Kullison, Karl Karli p. ja tema abikaasa Aleksandra Georgi t. sünd. Lillestern	16. V 30.	Nr. 63 12. VIII 30.	Pärnu, Brakmanni 11.
Koch, Jaan, Tooma p. ja tema abikaasa Liisa Jaani t. sünd. Poltav.	"	"	Pärnum. Kaisma v.
Kadaka, Hans Märdi p. ja tema abikaasa Anna Johani t.	17. VI 30.	"	" Pöögli v.
Jürgenson, Hendrik Jaani p. ja tema abikaasa Ekaterina Mihkli t. sünd. Varu	3. IV 30.	"	Pärnu-Jakobi al.
Kaev, Peeter Peetri p. ja tema abikaasa Helene sünd. Kibus	27. VI 30.	Nr. 63 15. VIII 30.	1) Haapsalu vangimaja. 2) Läänem. Keina v.
Jürman, Endel Johannese p. ja tema abikaasa Alma Juhani t. sünd. Kuusik.	"	"	Tallinn, Keskk-Luha 9.
Schwarz, Idel Simoni p. ja tema abikaasa Rosalie Leiseri t. sünd. Berner	11. VII 30.	"	" Pikk t. 3-2.
Maandi, Jaan Johani p. ja tema abikaasa Elise Jaani t. sünd. Baumann	"	"	Läänem. Palivere v.
Ajaots, Mihkel Hansu p. ja tema abikaasa Liisa Tõnise t. sünd. Kosk	"	"	Läänem. Kirbla v.
Liiva, Hermann, ja tema abikaasa Johanna sünd. Lestschinski	17. V 30.	"	Tallinn, Lutri 34.
Kahem, Aleksander ja tema abikaasa Anette sünd. Kaasik	6. V 30.	"	Läänem. Taebla v.
Eevart, Alfred ja tema abikaasa Lisette, sünd. Neumann	14. V 30.	"	Tallinn, S. Pärnu mnt 10.
Sahtel, Johannes Gustavi p. ja Bondeuks, Julie Mardi t.	17. V. 30.	"	" Kaupmehe 6-9.
Mäna, Gustav Juhani p. ja tema abikaasa Aliide Ado t. sünd. Jürgenson	4. VII 30.	"	Rapla v. Kõpsoni t.
Rauer, Gustav ja Loomann, Meta-Johanna	1. VIII 30.	"	Tallinn, V. Kalamaja 15-17.
Viitmann, Evald-Johannes Jakobi p. ja tema abikaasa Alice Karli t.	5. V 30.	"	Valk, Pikk t. 19.
Suurkuusk, Jüri Jaani p. ja tema abikaasa Marie Jüri t. sünd. Kink	16. V 30.	"	Sürgavere v. Keremi t.
Saks, Hans Hansu p. ja tema abikaasa Mari Märdi t. sünd. Reimann	17. VI 30	"	Viljandi, Uus t. 4
Vestergaard-Dahl ja tema abikaasa Emilie Johani t. sünd. Lillemägi	3. IV 30.	"	Viiratsi v. Pingu t.
Tiilefeldt, Hans Ado p. ja tema abikaasa Maria Jaani t.	10. III 30.	"	Kirna v. ja as.
Strandel, Vassili ja tema abikaasa Evdokia sünd. Hertsel	3. V 30.	"	Virum. Voka v.
Ivanov, Nikolai ja tema abikaasa Marie, sünd. Kostrov	25. VII 30.	Nr. 64 25. VII 30.	Tallinn, Tina 18.
Klezky, Savel ja Lewith, Beile-Tobe	1. VIII 30.	"	1) " Lauulupeo 1-11. 2) " " 3-1.
Viitmann, Evald-Johannes Jakobi p. ja tema abikaasa Alise Karli t.	5. V 30.	"	Valk, Pikk 19.
Kubbo, Eduard Aleksandri p. ja tema abikaasa Linda Johani tütar sünd. Rajja	31. V 30.	Nr. 64 25. VII 30.	Tartu, Tähtvere t. 11.
Saarts, Johann Mihkli p. ja tema abikaasa Madli Peetri t. sünd. Laur	17. VI 30.	"	Pärnu, Riia 115.
Raudkepp, Hans Jaani p. ja tema abikaasa Kadri Jüri t. sünd. Ruut	"	"	Viljandi, V. Rendi t.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Lõhmus, Gustav Jaani p. ja tema abikaasa Alma sünd. Leppik	17. VI 30.	Nr. 64 25. VII 30.	—
Jõgeva, Osvald Jaani p. ja tema abikaasa Helene Johani t. sünd. Jõgevist.	"	"	Pärnu, Vahtra t. 2.
Oststavel, Jüri Jüri p. ja tema abikaasa Anete Vidriku t. sünd. Piikov	"	"	—
Gents, Martin-Johannes Hansu p. ja tema abikaasa Leonida Jaani t.	7. III 30.	"	Järvam. Kaigi v.
Pender, Julius Jaani p. ja tema abikaasa Adele-Juliane Tiidu t.	4. III 30.	"	Virum. Kohtla v.
Trübsal, Eduard Leena p. ja tema abikaasa Anette Jaani t. sünd. Vaarik	5. V 30.	"	" Paasvere v.
Zucker, Wolfgang ja Brasche Erika-Alice	18. VII 30.	Nr. 65 22. VIII 30.	Tallinn, Rüütli 14.
Lellep, Roman, ja tema abikaasa Aleksandra sünd. Lihn	25. VII 30.	"	" Estonia pst 6.
Villemson, Johannes ja tema abikaasa Sofie sünd. Vammus	31. VII 30.	"	" Tondi 16—2.
Grossmann, Jüri ja tema abikaasa Elviine sünd. Reismann	25. VII 30.	"	—
Steinfeldt, Valter Jaani p. ja tema abikaasa Alma Jaani t. sünd. Joa	25. VII 30.	"	Tallinn, Kopli t. 28.
Kirsimägi, Johannes ja Laur, Martha	"	"	" S. Tartu mnt. 60.
Erapart, Joosep Mihkli p. ja tema abikaasa Leena Aleksandri t. sünd. Erapart	"	"	" Heeringa 19—6.
Treikelder, Aleksander Karli p ja tema abikaasa Alide Jaani t. sünd. Tebp	"	"	" S. Ameerika 13-1.
Liivamägi, Johan Gustavi p. ja tema naine Emilie Jüri t. sünd. Muru	26. IV 30.	"	Pilkuse v. Vidriku as.
Lestman, Oskar Karli p. ja tema abikaasa Helmi Jüri t. sünd. Tellmann	27. V 30.	"	Tartum. Luke v.
Oja, Ludvig Tanieli p. ja tema abikasa Marie Jaani t. sünd. Ers	16. V 30.	"	1) Tartu, Aia t. 56. 2) " Filofofi 20.
Jaaman, August Peetri p. ja tema abikaasa Lilli-Hilda Aleksandri t. sünd. Tetler	24. I 30.	"	Võru, Liiva t. 18.
Jalas, August Jakobi p. Hommik Juuli Johani t.	25. II 30.	"	Tartum. Rannu v.
Kask, Johan Jaani p. ja Tikan, Helene Mardi t.	1. IV 30.	"	1) Valgam. Jõgevesti v. 2) Tõrva, Kalda t. 13.
Rätsepp, August Jaani p. ja tema abikaasa Marie Andri t.	6. XII 30.	"	Võrum. Rogosi v.
Nukka, Jakob Kustavi p. ja tema abikaasa Aliede Jaani t.	9. V 30.	"	Tartum. Pala v.
Kants, Paul Sahkeri p. ja tema naine Liine Jaani t.	28. IV 30.	"	Valgam. Kuigatsi v.
Lettens, Rudolf Mardi p. ja tema abikaasa Meeta Hansu t. sünd Margens	5. II 30.	"	Adavere v. Riisna v.
Remberg, Johannes Hansu p ja tema abikaasa Amanda Jaani t. sünd Kriisa	18. II 30.	"	—
Kasso, Georg ja tema abikasa Annleena, sünd. Hoffmann.	3. VI 30.	"	Virum. Kunda-Malla v.
Padrak, Villem ja tema abikaasa Liisa sünd. Vainult	22. V 30.	"	Virum. Paasvere v.
Triibmann, Adolf Ado p. ja tema abikaasa Adele Juhani t.	19. III 30.	"	" Peetri v.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Kodumaa nisustandard kindlaks määratud.

Esmaspäeval, 3. 11. s. a., oli majandusministeeriumis nõupidamine kodumaa nisustandardi (sortide) kindlaksmääramiseks. Nõupidamises võtsid osa majandus- ja põllutöoministeeriumi ning suuremate veskite esindajad. Nisukasvatajate ühingu poolt oli juba varem kodumaa nisu standardiseerimise kava välja töötatud, milles kodumaa nisu oli jaotatud kolme klassi ja viide astmesse. Viljakaubanduse seisukohast peetakse soda kava liialt keeruliseks, mispärast nimetatud nõupidamisel määrati kindlaks nisustandardi alused viljakaubanduse praktiliste vajanduste kohaselt.

Nisukasvatajate ühingu kavas oli nisu muu-seas jaotatud kolme klassi: I kl. — suinisu, II kl. — valge talinisu, III pruun ja punane talinisu. Veskiomanikkude esindajad kinnitavad aga, et veskite seisukohalt ei ole niisugusel klassidesse jaotusel mingit praktilist tähendust, kuna nemad ei tee vahet suinisu ja talinisu vahel, samuti valge talinisu ning pruuni-punase talinisu vahel.

Veskitele on tähtis vaid nisu holl. kaal, puh-tus, kuivus ja et ei oleks julgas kasvanud teri. Leitakse, et klassidesse jaotus võib siiski jääda, puht-statistilisel otstarbel, mille vastu ei vaidle ka veskipidajate esindajad.

Tingimata tarvilikuks tunnistati aga nisu lii-gitamine astmetesse, aluseks võttes nisu hollandi kaalu. Astmeid nähakse ette neli, mis järgmised:

Hollandi kaal.	Lubat niiskus	Lubat. kõrval-ameid	Lubatud kasvanud teri
I aste 130 ja üle	14%	1%	1%
II „ 127 kuni 130	14%	2%	2%
III „ 124 kuni 127	14%	3%	3%
IV „ 120 kuni 124	14%	4%	3%

Kõrvalainete hulka arvatakse nii umbrohud, prügi kui ka teiste viljade terad. Poolikuid teri kõrvalainete hulka ei arvata, kuna poolikud terad veskipidajate kinnituse järele jahu peale mingit halvavat mõju ei avalda.

Kopitanud ja nõgihaigusest tabatud nisu loe-takse standardile mittevastavaks.

Kõrgem lubatud niiskus on 15%, kusjuures nisu arvatakse oma väärtuses üks aste madala-male, kui niiskus tõuseb üle 14%.

Lõpuks määrati ka kindlaks suhteline hinna-vahe ülalnimetatud üksikute astmete nisu vahel.

Kui esimese astme nisu hinnaks võtta 100, siis oleks teise astme nisu suhteline hind 95, kol-

manda astme nisu 90 ja neljanda astme nisu 85. Hinna kõikumus seega esimese ja viimase astme nisu vahel 15%.

Otsused tehti täiesti üksmeelselt. Asjaoma-sed asutused ja ettevõtted loodavad, et põllupi-dajad nisu -tandardiseerimist võtavad tõsiselt, sest hinna vahe kõrgemate ja madalamate sortide vahel on võrdlemisi suur.

Kartulijahu toll Prantsuse kaubanduskodades.

Asjaolu, et põllumajanduse saadused hiljuti mitmel korral kõrgendatud tollikaitse osaliseks on saanud, on mitmed kaubanduskojad Prantsus-maal sel puhul sunnitud vastu võtma resolutsioone, milles märgitakse, et sarnane tollipoliiti-ka teisest küljest prantsuse tööstussaadustele väga hädaohtlikuks võib kujuneda. Muuseas on näiteks Havre'i ja Roubaix' kaubandukojad seda küsimust arutanud ja neile on peale muu silma puutunud ka Ee-ti-Prantsuse kartulijahu küsi-mus, mille pärast hiljuti Eesti-Prantsuse kauba-lepingut osaliselt muudeti.

Resolutsiooni selles osas, milles kõneldakse Eesti kartulijahust, öeldakse järgmist: „Meie le-ping Eestiga sisaldas mõningaid preferentsiaal-tolle prantsuse saadustele, kuna toll eesti kartu-lijahult sisseveol Prantsusmaale oli väga madal. Kuid lihtsa teate peale, et Eestis hakatakse ehi-tama kartulijahuvabrikut, tõsteti asjast huvita-tud ringide nõudel kartulijahu tolli. Niisugune manööver kauba suhtes, mida seni vähimalgi määral pole sisse veetud ning mille vedu ka edas-pidi suurel määral pole oodata, kutsus Eestis esile tollide tõstmise meie kaupade suhtes. Ees-tis tõsteti selle tagajärjel tolle autodelt ja jalg-ratastelt, mida Prantsusmaa seni iga aasta tea-tud arvu Eestisse oli müünud.“

J ü r i S a m m u l, konsul.

Küst võiksime võtta eeskuj.

Soome eksportühingu tegevus-sest. Soome eksportühingu tegevus areneb ikka rohkem praktilise kaubanduse suunas. Paari aasta eest oli nimetatud ühing vaid kaubandus-lik informatsioonikeskus, nüüd on ta aga eks-portühing, mis on juba tegelikult hakanud orga-niseerima ekspordi nii tööstuse kui põllumajan-duse toodete väljaveo alal. Kui selgub, et väik-semail valmistajail on väljaveokõlvulist kaupa, kuid valmistajail endil puudub oskus ja jõud oma saadusi eksporteerida, on eksportühing teinud

katseid sarnasel puhul ise asja organiseerida. Eksportühing esineb siis juba väljaveo komisjonarina ning sõlmib välismaa ostjatega müügilepinguid, valvab lepingu täitmise üle, annab nõu, muretseb krediiti ja tarvilise tonnaaži kauba veoks, ühtlasi peab ta ka valmistaja eest kirjavahetust välismaa ostjaga.

Sarnaseid eksportkomisjoni tehinguid on Soomes eksportühing juba mitu läbi viinud ning ses suunas kavatsetakse tegevust veel laiendada. Tuleval kevadel korraldab eksportühing soome osakonnad välismaa näitustele ja messidele, kõigepealt Leipzig messile (riik maksab poole paviljongi üürist ja muudest kuludest), siis Saloniki, Utrechti, ja Marseille' messidele. Pärast seda kavatsetakse esineda ka veel Praha näitusel.

Majanduslik tõus — kevadel?

Üks esirinnas sammuv majandustegelane Rootsis, professor Bertil Ohlin Stokholmi majandusülikooli juures, esines tähelepanuväärse kõnega pealinna kaupmeeste klubis majandusliku depressiooni põhjuste ja selle loodetava lõpu kohta. Oma kõne lähtepunktiks oli professor Ohlin võtnud hindade languse, mis mõne aasta eest nähtavale tuli Rootsis piirava laenupoliitika mõjul tekkinud ostujõu vähenemise tagajärjel. See nähe olenes osalt ka keskpankade rahapoliitikast, mis kapitalide alahoidmise sihiga pidasid diskonto protsendi määra kõrgema kui seda üldine majanduslik seisukord oleks just nõudnud, kuna raha hoiuleandjad said kõrge protsendi.

Nii laskvat ennast seletada, ütleb professor Ohlin, ka käesolev majanduslik depressioon.

Ta põhjustajaks oli üldine hindade langus, mis äriilmale tegi võimatuks tarvilise kindlusega tulevast arengut ette näha. Kahtlemata on tööstuse tootmine väga palju tõusnud ja kaubalaod on kuhjaga täis. Lõppeks oldi sunnitud kaup müüma ka alandatud hindadega ja siis läks see kiires tempos ikka edasi languse poole. Selle tagajärg — üldine kriis ja seisak. Kriisi ajal on tarviline mitmesuguste tööstusharude vahel leida ja korraldada kooskõla ja kriisi kestvus on suurelt osalt just selle kooskõla leidmisest ning maksmapanemisest. Käesoleva hindade languse katastrofaalne iseloom teatavate kaupade suhtes on tekkinud just hindade tasapinna kunstlikust kõrgel hoidmisest. Peale selle on majanduskriisi süvenemiseks mõjunud kaasa poliitilised rahutused, väliskaubanduse takistused tollimüüride näol jne. Mis puutub tööstuse ratsionaliseerimise, siis on see Rootsis ja Põhja-Ameerika ühendriigis viidud läbi suuremas ulatuses kui kuski mu-

jal ja on teinud hiigla edusamme eriti aastail 1928.—29. Rootsi on kaua suutnud depressioonile vastu panna, esiteks sel põhjusel, et rootsi eksportkaubad võrreldes sisseveokaupadega püsisid hinnas, ja teiseks, et eksporttööstus oli küllaldaselt varustatud tellimistega. Konsektselt läbiviidud ratsionaliseerimine rootsi tööstuses oli võimalik tänu asjaolule, et rootsi krediiturg on jäänud kriisist koguni puutumata.

Tuleviku väljavaadete kohta arvab professor Ohlin, et kuigi on raske olla ennustaja — praegune depressioon ühendriigis, mis juba ühe aasta on püsinud, eeloleval kevadel, võib-olla ka juba varem, hakkab vähehaaval lahenema.

Poola rahandusnõuandja Ch. Dewey aruanne 1930. a. II veerandi kohta.

Aruandes käsitleb Ch. Dewey ka poola maksusüsteemi. Lühikeses ajaloolises ülevaates, milles ta käsitleb poola maksusüsteemi organiseerimise raskusi, ühenduses Poolas valitseva kolmest vallutatud maa-alast päritud maksusüsteemiga, analüüsib ta üksikuid makse. Peale riigimaksude maksavad kõik ettevõtted Poolas kommunaalmaksu ja sotsiaal-kindlustusmaksu. Lõpuks kinnitab ekspert, et senine maksusüsteem Poolas ei ole rahuldav ega eluline. Eluliseks maksusüsteemiks võiks nimetada säärast, mis elanikelt nende maksuvõime piirides maksu võtab, eraalgatust ei halva ja maksud nõuab sisse mittekuluka aparadi kaudu. Säärase süsteemi väljatöötamine on alalise maksukomitee ülesandeks.

Ch. Dewey käsitleb ka tööolusid Poolas, kinnitades, et need üle riigi on ühesuguste seadustega normeeritud. Need seadused on õige moodi, kuid tööstusele kaunis rasked. Tööstuse liig suur koormamine hoolekande-seadustega võiks ta arengut pidurdada ja ühes sellega tööliskonna sissetuleku ja heakäigu alust vapustada. Kuid tänu sellele põhjapanevale seadusele on kutseühingute seisukoht töölistiksimuse suhtes vähem terav kui teistes riikides ja streigid Poolas pole sagedased ega püsivad.

Aruande viimases osas kirjutab ekspert, et väheste vaheaegadega 1929. a. algusest kestev toodangu langus on nüüd pandud seisma. Saaduste tagavarad on tunduvalt vähenenud ja toodangu edaspidist piiramist ei ole oodata, just vastupidi, mõnes harus on isegi teatud paranemine (tekstiiltööstuse alal) ära märkida. Tunduvalt kahanesid veksliprotestid. Olukord põllumajanduses ühenduses viljainna langusega oli õige raske. Seisukorra halvenemisele aitas veel

kaasa muude põllumajandus- ja karjasaaduste halb konjunktuur. Üldiselt võetult oli maa võlatasumine rahuldav. Rahaturul oli vaba raha, hoisummad pankades ja rahaasutustes kasvasid. Hoiuprotsenti ei alandatud. Poola Panga valuuta-tagavara vähenes, seevastu aga suurenes kulla-tagavara. Kullakate oli 30. juunil 60,7%. Väliskaubandus lõppis esimesel poolaastal aktiivse saldoga 88.446.000 sl. suuruses, kuna ta l. a. näitas 433 milj. puudujääki. Väljavedu kasvas vähe, sissevedu vähenes. Aktiivse saldo andis kõigepealt põllumajandussaaduste väljavedu.

Diskonto Pank maksujõuetuks tunnistatud.

4. novembril s. a. kuulutas Tallinna-Haapsalu rahukogu Diskonto Panga maksujõuetuks. Pank oli finantseerinud suuremate summadega aktsiaseltsi „Ühendatud Saapa- ja Nahavabrikud“ ja kuna viimane sattus raskustesse, siis tõmbas ta kaasa ka teda finantseerinud panga. Diskonto Pank oli väiksemad aktsiapanku. Tema bilanss 1. okt. s. a. oli 5.230 tuhat krooni; sealjuures hoisummad (jooksvad arved ja tähtajalised kokku) 671 tuhat krooni. Et panga osatähtsus meie rahaturul oli väike, ei taba ka tema maksujõuetuks jäämine meie majanduselu väga raskesti.

Riide- ja nahatollide seadus riigikogus.

7. skp. oli riigikogus riide- ja nahatollide seadus 1. lugemisel. Riide- ja nahatollid tõsteti aasta tagasi ja nüüd oli vastav seaduseelnõu jõudnud riigikogu üldkoosolekuni. Seaduseelnõu võeti esimesel lugemisel vastu.

Odratollide

maksmapanemise seaduse redaktsioon kinnitati riigikogu poolt lõplikult.

Liha-, lihasaaduste- ja rasva-ainete-tollid,

mis kõrgendati enne riigikogu suvisele puhkusele minekut, 16. juulil s. a., s. o. enne seaduses ettenähtud tähtaega (29. juulit), kinnitati nüüd riigikogu poolt maksvateks ülaltähendatud uuest tähtajast.

Soome:

Seisukord kartuliturul muutusetu. Väikemüügil smk. 3.— kapp, s. o. smk. 40.— hektoliiter, suuremal arvul müües 30—35.— smk. hek-

toliiter. Praegu on Helsingi sadamas 11 eesti purjekat kartulitega, nõudmine on keskmine, mõni vähem laev saab nädalapäeva jooksul laadungist lahti. Kevadel loodetakse kartulihindade tõusu, kuna soome oma saak on 40.000 tonni võrra väiksem l.-a., pealegi säilivad s.-a. soome kartulid tõbede tõttu halvasti.

Õunte järgi on nõudmine suur, kuid viimasel ajal toovad eesti purjekad vähe õunu. Praegu on sadamas vaid 2 purjekat õuntega, nendegi laadungi realiseerimine on juba lõpukorral. Väikemüügil müüakse smk. 6.—, 7.— ja 8.— kg. eest. Viimasel ajal on Soome fruktikaupmehed ise Eestist õunu partiide viisi üles ostnud, need saadetakse reisilaevadel Helsingi.

Vähkide eksport. Seni on Soomest vähki peaaegselt Rootsi ekspordeeritud, nõudmine selle kauba järgi olevat kõigis Kesk-Euroopa mais. Saksast ja Prantsusmaalt on palju järelepärimisi Soome tehtud vähkide ostu võimaluste kohta. Takistuseks vähkide väljaveos nimetatud maadesse on olnud asjaolu, et seal nõudmine on kõige suurem siis, kui Soomes püük on juba lõpnud.

Kesk-Euroopa maad ostavad vähki peaaegselt hilja sügisel ja talvel. Soomes on praegu kavatsus vähkide konserveerimisega algust teha, et suvel püütud vähki säilitada kuni talveni, mil neist Kesk-Euroopa turgudel võib saada kõrgeimat hinda. Katseid sel alal on juba tehtud ja kuuldavasti heade tagajärgedega. Enne sõda ekspordeeriti Soomest aastas kuni 6 milj. vähki, l. a. aga kõigist 3 milj. tükki. Viimaseil aastail on väikesist vähkidest saadud 60 penni tükist, suuremaist 50% kallimat hinda.

Toiduhindade üldise languse puhul olevat vähkide hinnad välisturgudel aina tõusmas ja tõusvat veelgi.

Tapetud kanade ja kanapoegade eksport. Seni on kanade ja kanapoegade eksport Soomest olnud tähtsusetu artikkel kuna kanakasvatuse püües alles algastmel. Nüüd aga areneb kanakasvatuse kiirel sammul, paljudes kohtades maal on asutatud eeskujulisi kanakasvatuse, on ehitatud suuremaid inkubaatoreid, näiteks Hämeenlinnas, kus korraga 10.000 kanapoega võib välja haududa. Kanade söötmine sünnib uute põhimõtete järgi. Ühenduses sellega on avanenud ka kanaliha väljaveo võimalused. K. a. septembris saadeti esimene partii tapetud kanapoegi inglise turule, missugune kaup olevat hea hinna eest seal müüdud. Tapetud kanapoegade väljaveost loodetakse Soomes suur väljaveoartikkel kujunevat, arvatakse, et kanapoegade eksport on veel tulusam kui kanamunade eksport,

-est see ala nõudvat suuremat oskust ja korraldust, mistõttu võistlus ei ole nii terav kui muna-turul. Helsingi eksportäri „Tuoti“ on hiljuti teinud lepingu ühe saksa äri-ga tapetud kanade väljaveoks. Saksa äri nõuab kaupa õige suurel määral, kuid „Tuoti“ võib nädalas välja saata kõigest 3000 tapetud kana. 3 saadetist à 3000 on juba teele läinud, ja kuuldavasti on saksa tarvitajad kaubaga rahul. Ühes kanade ja kana-pogadega tuleb küsimuse alla ka tapetud mets-lindude eksport.

Kas ei oleks ka meil otstarbekohane üks peekonitapamaja ehitada ümber kodulindude tapamajaks? Loomulikult peaks siis olema ka regulaarne laevaliin välisturuga ja laevad külmutus-siseseadetega.

Leedu:

Diskontoprotsendi alandamine.

Et privaatkontot vabal krediiditurul lõplikult alla lüüa kuni seadusega lubatud normini, 12%, kutsuti viimasel ajal Leedu Panga initsia-tiivil suuremate pankade esindajate nõupidamine kokku. Sel nõupidamisel otsustati pärast pike-maid vaidlusi — 1-st novembrist s. a. mitmesugustelt laenudelt võtta mitte üle 12%. Selle ot-suse elluviimiseks on ette nähtud pankade komitee loomine.

Kuigi Rootsi laen, 60.000.000.— litti, millest alles ainult väike osa on realiseeritud, on kasuta-tud pikaajalise krediidi otstarbeks, ei jäta see lä-hemas tulevikus krediidituru seisukorrale posi-tiivset mõju avaldamata.

Ühenduses diskonto langemisega rahvusvahe-lisel rahaturul, alandas ka Leedu Pank oma ametl. diskontot 7%-lt 6%-ni.

Rootsi:

Rootsi maksubilanss.

Vaatamata depressioonile väliskaubanduses on rootsi septembrikuu maksubilanss tunduvalt paranenud. Rootsi pankade puhaskasvatuse vä-lismail oli septembris 33 milj. krooni võrra tõus-nud ja ulatus 578 milj. kroonile, seega ainult 5 milj. kr. vähem kui aasta alul, aga 16 milj. kr. rohkem kui eelmisel aastal. Mis puutub välis-vekslitesse, siis oli neid pankadel septembris 181 milj. kr. väärtuses ja riigipangal 397 milj. kr. väärtuses. Eelmise aasta samadel perioodi-del olid vastavad arvud 341 milj. kr. ja 221 milj. krooni.

Ameerika:

Septembrikuu on toonud Ühisriikide üldises majanduslikus seisukorras teatud sesoonset para-

nemist, olgugi võrdlemisi kitsaulatuslikku. Kuuest põhjapanevast tööstusalast näitavad terasetöös-tus, söetööstus, ehitus ja laaditud vagunite arv raudteedel paranemist alates augus-tikuu lõpuga, kuid automobiilitööstus ja elekt-riiõu tarvitamine näitavad seevastu vä-hemamõõdulist tagasiminekut. Majandusring-kondade arvamine, nii nagu see ajakirjan-duses väljendub, tundub olevat optimistlikum; usutakse, et madalam tasapind tööstuses ja kau-banduses, mis saavutati augustikuu alul, oli põh-jaks langusele ja et nüüd küsimus seisab ainult majandusliku elu arenemise tempos. Tõenäoline on, et eelolevail kuudel puht-sesoonsete tegurite mõjul seisukord muutub paremuse poole, kuid mis ulatuses see aset leiab või kuivõrd jääva iseloomuga on see tõus, on küsitav, võiks isegi öelda, et see vaevalt jätkub aasta lõpuni.

Hilisemad andmed põua tagajärgede kohta kinnitavad meie poolt eelmisel kuul edasiantud teadet, et see tabas peaaegselt loomatoidu saaki, neist eriti maisi ja heina saaki. Maisi saaki ar-vestatakse Ühisriikide põllutöödepartemangu 11. sept. andmete järgi 1.982.765.000 bušeli peale, mis on madalaimaks saagiks viimase 30 aasta kohta. Samas teates arvestatakse nisu saaki 837.761.000 bušeli peale, võrreldes 806.508.000 bu-šeliga eelmisel aastal, odrasaaki 1.391.000.000 bu-šeli peale ja kartulisaaki 339.278.000 bušeli peale, võrreldes 359.796.000 buš. 1929. aastal. Viljade seisukorda hinnatakse järgmiselt: mais 51,6% normaalsest, nisu 63,1%, oder 80,3%.

Põllupidajate sissetulekut hinnatakse käes-oleval aastal umbes 12% alla eelmise aasta, mis selles ringkonnas ostujõudu tunduvalt nõrgendab.

Ühisriikide Labor Departmenti suurmuügi hindade indeks, mis juba mõnd aega suundub al-lapoolle, on viimase kuu jooksul jäänud püsima. Dunn's indeks näitab isegi 1% tõusu augusti alult kuni septembri aluni. Suhkru-, siidi- ja kummihinnad on endiselt nende madalamail ta-sapindadel, samuti ka puuvill, mis liigub alla 11 c. ja vask — 11,05 c. cif. Euroopa sadamad ning 10,5 c. koha peal, mis on madalam kui ku-nagi varem pärast 1902. a. Ka õli (gasoliin ja pet-rooleum) hinnad langesid mitmes osariigis 2 c. võrra galloni pealt viimase kuu jooksul. Seevastu võis märkida terase- ja rauahindade tugevne-mist, eriti vana raua, mille järgi ennustatakse uute tellimiste tõusu lähemal ajal.

Põllusaadustest saavutas nisuhind 15. sept. s. a. uue madalama rekordi, peale 1914. a. suve, langedes 80 c. peale. Viimane nähtus pannakse venelaste nisu dumpingu arvele, ning asja selgi-tamine ja abinõude otsimine selle vastu on käi-

mas. Siinkohal võiks ka märkida, et nisutagavarad Ühisriikides ulatusid s. a. 22. septembri ametlikkude andmete järgi 202.620.000 bušeli peale, mis on suurem kui kunagi varem.

Teadaanne meremeestele,

välja antud veeteedevalitsuse tuletornideametist nr. 11.

Tallinn, 30. oktoobril 1930. a.

Kõik sihid on õiged mere poolt.

Nr. 26. Soome laht. Umbes 15. novembril lahkub tulelaev „Äransgrund“ ajutiselt oma kohalt (59° 56,5' N 24° 57' O), et süsi võtta. Tema asemel seisab niikaua soome inspeksioonilaev „Suunta“. Laeval tõmmatakse üles tulelaeva kollane lipp sinise püstristiga (Soome teadaanne 747/30).

Nr. 27. Kunda lahes, Ledipää ninal (laius 59° 33'5" N pikkus 26° 34'30" O) on ehitatud uus päästejaam, varustatud päästepaadiga. Eesti kaardid nr. 19, 15, 16.

Nr. 28. Eelteade. Tallinna Vana Sadam. N

värava N-poolsel küljel kavatsetakse seada üles üks nautofon udusignaali jaoks.

E. V. Tuletornide nimekiri 1928 nr. 32.

Nr. 29. Narva-Jõesuu merikanal on viimaste tormide tõttu ummistunud ning veesüvis on keskmiselt 3,5 m. Seda arvesse võttes, on laevadel lootsideta sisse- ja väljasõit võimatu.

Nr. 30. Hoiatus. Automaat-tuled võivad talve ajal ühest küljest lumega või jääga kaetud olla, mistõttu nende tuled osalt ei paista.

Samuti võivad toodrid ja nende korvid olla jäätunud või vigastatud, mida talvel on võimatu parandada.

Nr. 31. Rohuküla sadamas vahemuuli põhjapoolses otsas on raudalusel seatud üles roheline automaat-plinktuli (laius 58° 54' 27" N, pikkus 23° 25' 10" O).

Tulekarakter: plink 0,3 s., pime 1,7 sek.; korudub igal 2 sek. järele.

Tulekõrgus merepinnast on 4,3 m. Kaugelepaistvus on 3 meremiili.

E. v. tuletornide nimekiri 1928 nr. 73-a.

Eesti kaardid nr. 8, 4, 38.

Toiduainete turg.

London.

12. XI. Nisu, kaal—496 Ingl. n.		
Northern Manitoba	28/	
Hard Winter	26/6	
Rosario Santa	25/	
„ Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.		
Manitoba	22/9	
Austraalia	20/6	
Kansas	24/6	
„ Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —		
370 Ingl. naela	14/3	
California, kaal — 420 Ingl.		
naela	32,3	
„ Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela		
La Plata	10/—	
Canada nr. 2	17/—	
Donau	10/3	
8. XI. Linad, cif.		
Riga Livonian Z. K.	39.—	
Pärnu H. D.	37.—	
Slanetz U/A Medium	39.— 40.—	
„ Bacon, kaal 112 Ingl. n.		
Iiri	sh. 82.— 104.—	
Daani	70.— 76.—	
Kanada	82.—	
Hollandi	67.— 73.—	
Munad, kaal — 120 Ingl. naela		
Inglise	21.— 29.—	
Daani	23.— 25.—	
„ Või.		
Daani	140.—142/	
Läti	118.—120/	
Leedu	114.—1 6/	
Eesti	118.—120/	
Siberi	104.—106/	
Uus Merimaa	110.—114/	

Hamburg.

12. XI. Nisu.		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	256—260
Manitoba, cif 100 kg. eest term.	fl.	7.65
Western II, cif 100 kg. eest loco.	„	—
Hard Winter II, 100 kg. eest	„	—
termin	„	—
„ Rukis.		
Sisemaa, tonni eest loco	Rmk.	165—167
„ Kaerad.		
Sisemaa, tonni eest	„	154—158
„ Odrad, suve		
Sisemaa, tonni eest	„	174—220
11. XI. Odrad, talve		
Sisemaa, tonni eest	„	172—174
12. XI. Suhkur.		
Hollandi, laadimisel	sh.	8/3
C. S. R. — do —	„	7/9
Poola, — do —	„	7/1 ¹ / ₂
Java, ...	„	8/1
„ Riis, Burmah II, 50 kg. eest	„	14/3
„ Rõsv.		
American Purelard	\$	30 ¹ / ₂
Steamlard	„	28 ³ / ₄
6. XI. Või.		
Sisemaa või I sort	Rmk.	137.—
„ „ II „	„	123.—
„ „ III „	„	107.—
Eesti	„	141.—143.—
Soome	„	141.—
Läti punane	„	142.—145.—
„ must	„	138.—141.—
Siberi	„	130.—170.—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	31. X	1. XI	3. XI	4. XI	5. XI	6. XI	7. XI	8. XI	10. XI	11. XI	12. XI
Frank . . .	123.80	123.78	123.78	123.77	123.65	123.68	123.66	123.6250	123.61	123.64	123.66
Dollar . . .	4.8581	4.8581	4.8575	4.8562	4.8559	4.8577	4.8582	4.85 ²³ / ₃₂	4.8571	4.8571	4.8576
Rootsi kroon	18.103	18.106	18.106	18.103	18.108	18.116	18.115	18.11 ¹ / ₄	18.113	18.116	18.108
Daani kroon	18.161	18.161	18.161	18.161	18.161	18.161	18.161	18.176	18.161	18.161	18.162
Norra kroon	18.161	18.16	18.161	18.16	18.157	18.157	18.16	18.16	18.16	18.16	18.16
Saksa mark . .	20.391	20.388	20.389	20.39	20.388	20.382	20.382	20.382	20.382	20.386	20.386
Soome mark	193.05	193.05	193.05	192.92	192.92	192.92	192.92	193.—	193.—	193.—	193.—
Floriin . . .	12.0625	12.0643	12.0681	12.0656	12.0662	12.0687	12.0706	12.0675	12.0678	12.0665	12.07
Liira . . .	92.81	92.80	92.80	92.80	92.79	92.81	92.80	92.805	92.80	92.80	92.78
Helveetsia fr.	25.027	25.029	25.029	25.031	25.057	25.029	25.031	25.03	25.032	25.033	25.035
Cehhosl. kr. .	163.86	163.84	163.84	163.80	163.76	163.75	163.77	163.75	163.82	163.80	163.78
Belgia frank	34.845	34.85	34.846	34.838	34.832	34.83	34.826	34.82	34.823	34.825	34.826
Sillingid . . .	34.463	34.463	34.463	34.463	34.463	34.463	34.503	34.4950	34.503	34.50	34.483
Pengo . . .	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77
Latt . . .	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.24	25.23
Litt . . .	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Červ.	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441
Eesti kroon . .	18.24	18.24	18.24	18.24	18.24	18.26	18.24	18.24	18.24	18.24	18.23
Höbe p/unts	16 ⁹ / ₁₆	16 ⁹ / ₁₆	16 ³ / ₄	16 ¹³ / ₁₆	16 ¹¹ / ₁₆	16 ³ / ₄	16 ³ / ₄	16 ¹¹ / ₁₆	16 ¹¹ / ₁₆	16 ⁵ / ₈	16 ⁹ / ₁₆
Plaad. p/unts		110/—						110/—			
Kuld p/u. . .											

	B E R L I N										
	31. X	1. XI	3. XI	4. XI	5. XI	6. XI	7. XI	8. XI	10. XI	11. XI	12. XI
Naelsterling .	20.388	20.388	20.39	20.387	20.385	20.382	20.381	20.381	20.377	20.385	20.385
Frank . . .	16.468	16.47	16.473	16.473	16.477	16.482	16.482	16.488	16.489	16.489	16.486
Dollar . . .	4.1965	4.1970	4.1975	4.1985	4.1985	4.1960	4.1955	4.1960	4.1950	4.1970	4.1965
Rootsi kroon	112.60	112.60	112.58	112.60	112.58	112.51	112.48	112.53	112.49	112.52	112.53
Daani kroon	112.25	112.27	112.28	112.27	112.26	112.21	112.21	112.24	112.23	112.24	112.24
Norra kroon	112.24	112.25	112.28	112.27	112.26	112.24	112.24	112.24	112.23	112.24	112.23
Soome mark	10.558	10.558	10.56	10.562	10.563	10.561	10.558	10.558	10.56	10.561	10.561
Floriin . . .	169.—	169.—	168.99	168.97	168.96	168.90	168.90	168.89	168.85	168.94	168.93
Liira . . .	21.97	21.965	21.965	21.965	21.965	21.96	21.96	21.96	21.96	21.96	21.965
Helveetsia fr.	81.44	81.435	81.44	81.44	81.45	81.405	81.41	81.42	81.41	81.415	81.42
Belgia frank	58.49	58.495	58.495	58.51	58.515	58.495	58.51	58.52	58.51	58.52	58.53

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.	„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvil-lase kotiga.	Kroonid.
Jahud: nisu, pehme	Ameerika ja Inglise 100kg. 46.00—50.00	Rukkipüül patent (ä 50 kg.)	100 kg. 30.00
„	sõre, Ameerika ja Inglise „ 47.00—50.00	„ harilik	„ 26.50
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski		„Eesti Parem“ saiajahu (ä 50 kg.)	„ 46.50
Jahu: rukki	„ 14.50—15.50	„Kalev“	„ 42.50
rukkipüül	„ 25.50—30.00	„Taara“	„ 42.00
nisu, pehme		„Kungla“	„ 36.00
sõre	„ 30.30—48.70	„Sampo“	„ 30.30
		Manna	„ 48.00
		Granular	„ 44.50
		„ poolsõre	„ 47.70
		„ sõre	„ 48.70

		Kroonid.			Kroonid.
Manna (ä 50 kg.)	100 kg.	48.00	Koks, kütte	1000 kg.	43.00—43.50
Granular	" "	44.50	" gaasi, Tall. gaasivabrik	"	35—40
" poolsõre	" "	47.70	Kütteturvas (Riigi turbatööst.)	"	12.50
" sõre	" "	48.70	Põlevkivi, I sort A fr. Kohtla j.	"	6.10
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		" I B	"	5.50
Jahu: rukki	"	15.25—16.00	" II "	"	4.90
" " püül	"	25.20—26.00	" III "	"	2.75
" nisu, pehme — sõre	"	30.60—49.00	" asfalt, mastiks netto	100 kg.	7.25
Nisu, Eesti	"	18.70—22.—	" fenolaat, netto	"	9.00
Rukis, Eesti ja Poola, segu	"	13.50—14.00	Karbolineum A & B	"	17.—
" Poola	"	—	" C, netto	"	15—
Kaerad, toidu, Eesti	"	8.50—9.00	Estobituumen-pigi D & E, netto	"	10.25—10.75
" " Vene	"	8.50—9.00	" tooresõli, netto	"	7.25
Odrad, õlle, Poola	"	19.50—20.00	" raskeõli	"	10.25
" toidu, Eesti	"	15.25—15.50	" mootornafta	"	9.—
Herned, rohelisted, Vene	"	—	Imbutusõli A netto Kohtla	"	10.—
" valged, Vene	"	—	" B "	"	9.50
Ristikhein, punane, Siberi, külvi	"	—	" C "	"	9.—
Riis, Burma II	"	36.00—36.50	Katuselakk, franko jaam	"	10.50
Kartulid, piirituse	"	1.50—1.60	Raualakk, franko jaam	"	25.00
Kartulitärklis „Superieur“	"	28.—	Raud, sordi	"	13.50—14.00
Siirup, kartuli, 420/0	"	35.—	" vits	"	17.00—23.00
Glükoos	"	33.—	" plekk	"	17.00—24.50
Või, ekspord, I sort	1 kg.	2.09—2.14	" plekk, tsingitud	"	31.50—33.00
Margariin, välismaa	"	1.17—1.22	" talad	"	13.50
" kodumaa	"	1.09—1.15	Teras, inglise	"	70.00—100.00
Kaseiin, Eesti	100 kg.	60.00—65.00	" Saksa	"	70.00—100.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.80—2.00	" vedru	"	23.00—25.00
Munad, ekspord, I s. (kast 360 tk.)	kast	43.20—45.00	" talla, ree	"	16.50—17.00
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.25—1.70	Inglistina	"	360.—
" inglise	"	1.20—1.45	Seatina	"	50.00—55.00
Kohv, Rio, Santos	"	2.30—2.50	Vaskplekk, punane	"	155.00—160.00
" Kesk-Ameerika sordid	"	3.10—4.80	" " valge	"	120.00—125.00
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.00—5.50	Tsinkplekk	"	60.00—65.00
" Orange Pekoe, Java	"	3.80—5.00	Masinaõli,	"	27.00—28.00
" Moning, Hiina	"	4.00—4.70	" Poola	"	22.90
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg.	—	" Ameerika	"	29.00—31.50
" " Ceh.-Slov.	"	—	Mootorõli	"	35.40—42.70
" " Poola	"	27.00—27.25	Autoõli, Ameerika	"	39.65—105.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"	—	Linaseemneõli	"	89.00—91.00
" jaam Irboska ja Narva	"	3.40	Värnis	"	90.00—92.00
" " Saksa	"	3.40	Tsilindriõli, Ameerika	"	34.00—35.00
Heeringad, Schoti Matties	tünn	50.00—53.00	" Vene 280 ^o	"	33.00
" " Schoti Matfulls	"	64.00—67.00	" " 320 ^o	"	65.00—70.00
" " Norra	"	35.—	" Ameerika 280 ^o	"	31.50—36.60
Liha, sea, I sort	1 kg.	0.80—0.85	" " 320 ^o	"	44.00—54.90
Liha, looma, I sort	1 kg.	0.45—0.55	Nafta, Vene	"	12.00—13.00
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	12.00	" Ameerika	"	12.00—13.00
" päevalille	"	13.00	" Poola	"	—
" suhkrupedi	"	5.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja	"	—
" kookos	"	—	" vaadid	"	12.50—14.00
Jahu, päevalille	"	13.60	" Am., sistern. ja vaadid	"	12.50—14.00
Segajõutoit I s.	"	12.20	" Poola	"	—
" II s.	"	10.50	Bensiin, Vene	"	40.00
Sojatangud	"	14.00	" " II sort	"	37.25
Nisukliid	"	6.50	Bensiin, Ameerika	"	40.00
Puuviilane riie Bjas, netto	meeter	0.51—0.62	" Poola	"	—
" " Mitkal	"	0.37—0.47	Pesusooda, kodumaa	"	9.00—9.50
Lina, Petseri saatejaam	1000 kg.	5.49—579.50	Seebikivi	"	28.00—29.00
" Võru	"	518.50—549	Värvid, nigros., veessulav, välism.	1 kg.	5.50
" Liivi	"	457.50—488	" tsinkvalge, välism.	"	0.73—0.78
" Tartu	"	457.50—488	" tinavalge,	"	0.85—0.86
Õlilnaseemned, " 90%, basis,	"	—	" ooker,	"	0.17—0.24
saatejaam	100 kg.	14.05	Väetisained, salpeeter, Čiili	kott	—
Linaseemned, külvi, 95%, basis,	"	—	" superfosfaat 17—18%	"	—
saatejaam	"	15.86	" Thomasjahu 15—16%	"	—
Kivistisi, auru, Yorkshire,	"	—	" Lubjasalpeeter	"	—
2 korda pestud	1000 kg.	27.50—28.00	Kaalisool	"	—
" " Newcastle	"	26.50	" Kainiit 12%	"	—
" " sepa	"	28.30	Väävelhapuammoniaak	"	—

Lubjalämmastik	kott	—
Fosforiit Eesti 25—27%	"	—
Leunasalpeeter 26%	"	—
Nitrofoska	"	—
Paber, rotatsiooni	100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda, pütt 170 kg.	tünn	8.90
Kriit, toores	100 kg.	5.45—6.70
" pestud	"	6.00—7.00
Kivitõrv	"	—
Puutõrv	"	—
Lubi	"	3.05
Kips, tükkides, franko vagun Irboska 1000 kg.		15.25
" jahvatatud	"	24.40
" krohvimise	"	36.60—42.70
Telliskivid, I s. Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.		47.50—50.00
Silikaat I s., fr. vabrik	"	45.—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)	"	130.—
Nahk, talla, Eesti	1 kg.	2.70—3.30
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I srt.	"	3.40
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II srt.	"	3.30

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling inglise naela (lbs) eest ingl. pensi (d) loko 10. XI 30. 6.09, dets. 5.87, jaan. 5.93, märts. 6.06, 11. XI 30. 5.96, dets. 5.79, jaan. 5.86, märts 5.98.

Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 26. X—1. XI 1930.

Peekonsigade tapakaalud I sort	II sort	III sort	
60—72 kg	0,78	0,74	0,69
55—59,5 } .	0,74	0,71	0,66
72,5—75 }			
50—54,5 } .	0,71	0,69	0,66
75,5—80 }			

Lina Prahid:

Tallinn — Stettiin	1000 kg.	sh	22/6
" — Ghent	1016 kg.	"	23/—
" — Dundee	"	"	32/—
" — Belfast	"	"	47/6

Puumaterjalid Standard

Tallinn — London	"	sh	37/6
" — Hull	"	"	40/—
" — Manchester	"	"	45/—
" — Grangemouth	"	"	35/—
" — Belfast	"	"	57/6
" — Dundee	"	"	36/—
" — Antwerpen	"	"	32/6
" — Ghent	"	"	30/—
" — Rotterdam	"	hfl.	18/—
" — Amsterdam	"	"	20/—

Segakaup

Tallinn — Stettiin	1000 kg.	sh	18—25/—
" — London	1016 kg.	"	15—40/—
" — Stokholm	1000 kg.	rkr.	10—30
" — Stettiin	"	või tünn	sh 1/6
" — London	"	"	3/—

Tallinna börsi kursisedel.

„Kaub.-tööstuskoja Teataja“ 15. nov. 1930. Nr. 22.

New-York	T.	7. XI.	8. XI	10. XI	11. XI	12. XI	13. XI
1 dollar	O.	3.7465	3.7465	3.7470	3.7470	3.7470	3.7470
	M.	3.7565	3.7565	3.7570	3.7570	3.7570	3.7570
London 1 naelsterl.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
	M.	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Berliin 100 s. riigim.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.30	89.30	89.30	89.30	89.25	89.25
	M.	89.90	89.90	89.90	89.90	89.85	89.85
Helsingi 100 soom. m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.43	9.43	9.43	9.43	9.42	9.42
	M.	9.48	9.48	9.48	9.48	9.47	9.47
Stokholm 100 rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.45	100.50	100.50	100.50	100.45	100.50
	M.	101.05	101.10	101.10	101.10	101.05	101.10
Kopenh. 100 daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.20	100.20	100.20	100.20	100.20	100.20
	M.	100.80	100.80	100.80	100.80	100.80	100.80
Oslo 100 norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.25	100.25	100.20	100.20	100.20	100.20
	M.	100.85	100.85	100.80	100.80	100.80	100.80
Pariis 100 prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70
	M.	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95
Amsterd. 100 floriini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.80	150.80	150.80	150.80	150.85	150.80
	M.	151.60	151.60	151.60	151.60	151.65	151.60
Riig 100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.10	72.10	72.10	72.10	72.10	72.10
	M.	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60
Zürich 100 helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.70	72.70	72.70	72.70	72.70	72.70
	M.	73.30	73.30	73.30	73.30	73.30	73.30
Brüssel 100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.25	52.25	52.25	52.25	52.25	52.25
	M.	52.75	52.75	52.75	52.75	52.75	52.75
Milaano 100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.60	19.60	19.60	19.60	19.60	19.60
	M.	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—
Praha 100 tšehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10
	M.	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30
Viin 100 austr. sh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.80	52.75	52.75	52.75	52.75	52.80
	M.	53.40	53.35	53.35	53.35	53.35	53.40
Budapest 100 pengot	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.55	65.55	65.55	65.35	65.55	65.55
	M.	66.25	66.25	66.25	66.25	66.25	66.25
Varssav 100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.85	41.85	41.85	41.85	41.85	41.85
	M.	42.65	42.65	42.65	42.65	42.65	42.65
Kaunas 100 liitti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	37.05	37.05	37.05	37.05	37.05	37.05
	M.	37.65	37.65	37.65	37.65	37.65	37.65
Moskva 100 rubla (tšekk)	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.75	192.75	192.75	192.75	192.75	192.75
	M.	194.25	194.25	194.25	194.25	194.25	194.25
Danzig 100 guld-nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.80	72.80	72.80	72.80	72.80	72.80
	M.	73.40	73.40	73.40	73.40	73.40	73.40